

מלות ההגיון

שחבר הרמבם זל עם שני פירושים

סודות נדר האדם כח מדבר והדיבור החיטובי הוא אות וכימותן לדבור הפנימי מה הוא ואיך יתחבר אל
לא כנצ בלע הגיון סלה הוא הוא החליל אדם דעת וכיצה ויורהו איכות הדיבור ומתבטא לטוב
על אופקיו ולהיות כשלחן צדוך יעתי וחנאית כ' פירושים אשר הניעו לפני התלמידים
והכינו להם הדרך להכין ולהשכל סבת ספר ההגיון מונאו וחנאו בדרך קנרם
ולמדל עבודות בותם לא הזכירו שח על ספר כי כונתם הייתה לקועל
לזולתם ולא על מנת שיקראו דברים ומסמים :

רד"קוסת *	אל תתמחמה *	רוץ ושצא לך זה הספר *
הבט וראח *	כסה נאח *	פריו העצום מספר *
עם שנין *	קח חנין *	סלח נותן אמרי שפר *
ומירושו *	גם דרושו *	מורשים לך אשכול כופר *
מבדן שי *	בשנת הש *	כצבי איל גם כעופר *

נדפס על ידי דניאל בן קורניליו אליל קובט בבית קשר
מאדקו אבטוכיו יושע יכילן בשנת שז לפ"ק פה

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשע"א

וינצי"א

הקדמה

החכמות התוריות ר"ל כמו חכמות רכינו ז"ל שהוא הולדת קיום התנ"י: הנחות הוא כמו שאל איש: דבר ולא יטעה: דבר ולא יאריך: בתלמוד התנין: ואם ישל שאל איך אמר הכב ז"ל מלאכת ולא אחד מכות ולא יתכן שתקרא חכמה שכל דבר שחשמו יודע דבר יקרא חכמה

אמר

ההקדמות

רבינו משה בן
ככו' הרב רבינו

מייסד וצל: שאל שר אחר
מבעלי החכמות התוריות ומאנשי
תצחו והמליצה בלשון הערב לאיש
עיין במלאכה ההני' שיבאר לו עניני
חשמות הנזכרים הרבה במלאכת

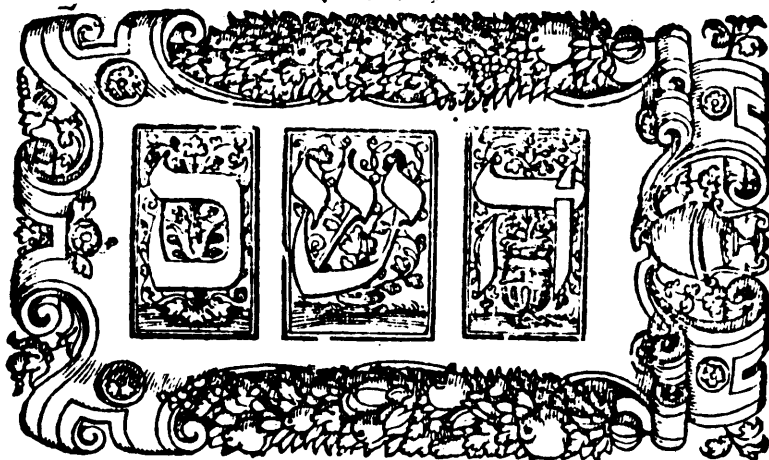
המונחות למי שידע
ללמד דלא לכה הואת
כנותי וההקדמות הם
מלאכת דקדוק:
כשם

התנין: ויבאר לו הסכמת אנשי המלאכה לפי מה שהסכימו
עליו: ושיכין בהם לשון קצר מן המלות: ולא ירבה לכתוב
הענינים כרי שלא יאריכו הרב: כי אין כונתו לגרל כבודו
ללמוד חסלאכה הואת למח שסופר לו מסנה כי ההקדמות
חמונות למי שירצה ללמוד המלאכה הואת רבות: אבל
חיתה כונתו ידיעת הסכמתם ברוב השאלתם לא וולתו:

ועתה אתחיל בזכרון מה שתכסוף ואומר:

מעלות הסודות ללמוד הדת: ומכח התנין אין לה נושא ידוע לזה אחד הכב ז"ל מלאכה: השמות
הנזכרים הכב ז"ל שישכבהם שכל אחד ואחד מתחמק מסבירו ועל האמת פתרון אחד לכלם:
הסכמת אנשי המלאכה כונה לומר שקראו השמות היא הסכמת לא טבעית שאל כח שהיא טבעית
יתחייב שיהיה לשון אחד לכל האומות ואין זה אמת: כי ההקדמות כה מונחות: כונה לומר שינטרך
לדעת ההקדמות קודם שילמד מלאכת התנין: ויש מבאר שההקדמות הם משר המאמדות שינטרך
לדעת המונים והמורים ועמים ראשונים ושני' והנושא והכשאל מהו לשון המונחות שינטרך
בהקדמות לעשיית התולדות: והכמה נחלקת לטבעית ומקריה: הטבעית כאמרו
בל אדם חי ובל מי מרגיש: המקריה כל אדם בותג ובל אדם כותג אדם:
ברכ השאלתם: פי' דבר ששואל לסבירו כגון דוח אדם בקרא דוח
והנושכ בקרא דוח והרנון בקרא דוח והכטאה בקרא דוח
וביונא כהם וטון כגל אדם בקרא כגל שלמן בקרא
כגל והם שכי שמות מורים על שכי עניינים
וקוא שם אחד:

שיור ראשון

<p>אשר יקראו מדקדק הערב התחלה כנר נתבאר בפס התלניה שגד השם הוא שגא על נושא כ בהשכחה ואינו חלק מן הנושא ואינו מורה על זמן ושחוקת ממנו לא זיה על כלו: ועם כן התבאר כחלאל הדקדוק שהשם יפחד לד' ראשים שם העצם אברהם ינחם ויעקב שם התואר כמו חכם כשענדיק חסיד שם הפועל כמו הליכה פשיה שמירה שם דבר כמו מטה שלחן כסא מ מנוחה: וההכלל שש דיכיהם נתבאר בפס התלניה לא' ב' ג' ד' ואם תאמר מה הוא הערך שש בין המדקדק להצווי ש שכר התבאר כפס המופת כי כל שכי דברים שאין דיכיהם לעיון לא יוכל בהם ערך אס' כן מהו הערך</p>	<p>השם אשר יקראו החלה הוא אשר יקראו בעל מלאכת ההגיון הגוישא ואשר יקראו המדקדק ספור ההתחלה הוא אשר יקראו בעל מלאכת ההגיון הנשוא בין שיהיה הספור שם או פועל או מלה או כלל כל זה יקר' נשוא ואין הגדל בין שיהיה הספור חיוב או שלילה דמיון זה אמרנו ראובן עומד נאמר ראובן נושא עומד נשוא וכן ראובן בלתי עומד נאם' אנחנו בזה ראוב' נושא בלתי עומד נשוא וכן כאשר נאמר ראובן עמד או יעמד נאמר אנחנו ראובן נושא עמד או יעמד נשוא וכן כאשר נאמר ראובן בבית ראובן נושא</p>	<p>שער א השם נדר השם הוא תיבה מורה בהכח חבלי שיור אחד מחלקיו לבדו ויורה על דבר משגש מהותן מורה בהכח לל שלא כנאצ חבלי שיורה אחד מחביו צנחני לל כאשר שכל חבלי ה התחנות שאר האותיות אינו מורה עניות ראובן מה שאין כן בחלת ראובן עומד או יושב שכל אחד מהם מחלקיו זיה לבדו ולפי זה התחיל החכם בחלת שם לפי שחבליה הוא בכל דבר: והשם בחלק לד' ראשים שם העצם שם התואר שם הפועל שם דבר שם העצם כמו ראובן שמעון ומה לא כנשה פעולה: שם התא' כמו דופא שהיה מנוחת דפואת וכלה רבי' ומה כנשה פעולה: שם הפועל כמו עשי מעשה שם</p>
--	--	--

שער ראשון

שם דבר בשלחן וכסא ומזכר ומכל אלה כיצד
פעולה וולתי שם העצם : שער ההתלהלל
שהפסוק הוא התלהלל אל הנושא שיהיה פסוק
שם כמו ראובן גבור או

פועל באחד ראובן עומד
כשוא או תלהלל היא תיבה
שלא תיכן בעצמה עד
שתתקד לשם ולפועל רק
על כל שיהיה כל אלה
הכוננים וכן כאשר בא
ראובן בבית הכות נכזית
הכלי כי אלו באו ראובן
בית מור שראובן הוא בית
אב הכית תורה על עמיד
ראובן בבית וכלל הדבר
המורכב הפסוק והמבוא
הפסוק הנושא והכשוא
המשל בזה אמרו ראובן
העבדי וט : ואם ישאלך
שאל איך הביא זה המשל
הכבד איך יכול זה ה
הענין בהנצח : כשיבט
החכ"ל כיון בזה להודיע
על פסוק שאמר אנכי
העבדי ואמר שלא היה
שם אנכיהם אחר מה היה
לו לומר העבדי כלומר
הא הידיע איך לא בא זה
הפסוק על דרך קשור ו
ותבאי אבל בא לחייב לו
פועל העבדי והוא להניל
העשוק מיד עשוק וזה
שכתב ויבא הפליט ויגד

לאכרס העבדי ואמ"כ כבד וירק את חייכו : כלל
זה השער הם הנושא רונה לומר המסופר והכשוא
המסופר והמאמר המפוזר הוא כמו המשפט והנכ"ו
וכל אלו המלות שלא להטעות המעיין שיחשב
בהם שהם כפדויות מעבייניהם :

שער ב
כל משפט עתה הוא מבוואר
קונתשפ' ומה שהוא מתמלק
למיכ"ו

הענין שיש בין המדקדק להנמיך : כשיבוא
כי כבר ביאר זה אטכאבר בהקדמת הקדמות שלו
ואמ"כ בשם שהמדקדק מתקן הלשון אי זה לשון
שיהיה לדבר אותו על ש

שנדין ק' ההניין מתקן
את השכל להשגי' האמת
והשקר עד שיבייר ויבדיל
ביניהם : עד ל' כי בשם
שהמדקדק יש לו לעיין
במילות מנד שהם מלות
ונגד הוראתן אל ה
העניינים כן ההנמיך יש
לו לעיין בגוונות מנד
שהם גוונות ואיך יתחייב
מהם מושכל אם כן ראה
פדמיון גדול יש ביניהם :
ומה שאמר מלאך ההניין
איכו מכתה אל היא בלי
למכתה : שם פועל
ומלה : כבר ביארנו כחות
השמות והפועל יתלק
לשלה והם עבר עתיד
והווה : והמלה הוא בלי
דמיון זה אמרו ראובן
עומד עומד הוא שם לפי
שהוא כינוי שאיכו מורק
על זמן כמו שחב"א כששי
מן השטע : ולפי שהשם
אינו מורק על זמן כפי
מה שאמרו למעלה כ
כתבו לו גדר השם ראובן
בבית בית של בית היא
אות הכלי או כלל כלום

שיכלול השם והפועל והמלה כאחד כעין ראובן
העבדי שהוא שם : אשר היה הוא הפועל : בבית
לכן הארמי הוא בלי ל' בבית : ולפי שהנושא
והכשוא הם עקרי ההקדמות כלם הקדים זה
הענין להיות הנענה למה שיבא אחריו :

שער ב
כל משפט או יתחייב לו דבר
לדבר וזה קונתשפ' ולשליה
ואמר

נושא בבית נשוא : וכן כאשר בא
המסופר בכלל אם בשם אם בפועל
או מה שהתחב' עשה כל זה יקראהו
נשוא : וכלל הדבור המורכב המסופר
והמסופר משנו היה חיוב או שלילה
רוצה לומר הנושא והנשוא יחד
יקרא והמשפט או גוונה ויקרא גם
כן המאמר המוסק : והמשפט גם
כן יש לו שני חלקי הנושא והנשוא
ואם היו מלות המשפט רבות ידמיון
זה אמרו ראובן העברי אשר היה
עומד בבית שמעון הרג בנו לבן ה
הארמי : הנה אנחנו נאמר זה
המשפט נושא או ראובן העברי אשר
היה עומד בבית שמעון : ונשואו
הרג בנו לבן הארמי וחקש על זה :
הנה כלל השמן המפורש' ענינים
בוה השער ארבע' הנושא
והנשוא : והמשפט : והמאמר
המוסק :

שער שני
כל משפט אם
שיתחייבו דבר
לדבר' כאמרך ראובן חכם או שמעון
עומד : או תשלול בו דבר מדבר
כאמרך

לאכרס העבדי ואמ"כ כבד וירק את חייכו : כלל
זה השער הם הנושא רונה לומר המסופר והכשוא
המסופר והמאמר המפוזר הוא כמו המשפט והנכ"ו
וכל אלו המלות שלא להטעות המעיין שיחשב
בהם שהם כפדויות מעבייניהם :

שער ב
כל משפט עתה הוא מבוואר
קונתשפ' ומה שהוא מתמלק
למיכ"ו

1

למכור: ואמר כי החשפט הוא חיווב אותו עבן
שלא יתחלקו לדבר והשלילה היא הפרדת דבר
מדבר ובבר יהיה החשפט המסוייב עתה יבאר

כאמר אין ראובן חכם או לא עמד
שמעון • וכאשר תחייב בו דבר
לדבר נקראהו המשפט המחייב •
וכאשר תשולל בו דבר מדבר
נקראהו המשפט השולל • ופעמים
תחיה המשפט המחייב יחייב הנשוא
לכל הנשוא • כאמר כל אדם חי
וזה נקראהו מחייב כללי • ונקרא
כל ההקף הכללי המחייב • ופעמים
יהיה המשפט מחייב יחייב הנשוא
לקצת הנשוא • כאמר קצת האדם
כורתב וזה נקראהו מחייב חלקי
ונקרא קצת ההקף החלקי המחייב
• ופעמים יהיה המשפט השולל
שולל הנשוא מכל הנשוא כאמר
אין אדם סבלי חי • אבל זה נקראהו
השולל הכללי • ונקראהו אין אחד
ההקף הכללי השולל ופעמים יהיה
המשפט השולל ישלול הנשוא
מקצת הנשוא כאמר אין כל אדם
כותב או קצת האדם בלתי כותב •
ואין קצת האדם כותב • וזה נקראהו
החלקי השולל • ואין חבדל
מצלינו באלו השלשה לשונות
שליה חלקית אבל אנחנו נבחר
ממדי שיהיה לשוננו בשלול ח
חלקי אין כל בלתי כללי ונקראהו
אין כל ההקף החלקי השולל • ויהיו
ההקפים ארבעה • כל • קצת • ואין
אחד • ואין כל • ויהיו המשפטים בעלי
קפים ארבע • מחייב כללי • ומחייב
חלקי •

הַמִּי כִי אִשֶּׁר תַּמַּת הַחֲשֵׁכָה
 וְהַחֲמִיכִי יִהְיֶה בְּכָל לַיִל
 וְהוּא כְּחוֹחַ הַהֶבְרֵכִי כְּאוֹר
 כָּל אֶדָם מִי כִי זֶה הוּא
 בְּהִכָּרְתוֹ וְהַחֲמִיכִי בְּכָל לַיִל
 וּבִצְרִים יִהְיֶה הַחֲשֵׁכָה
 הַחֲמִיכִי יִחְיֶיךָ הַנְּשׂוּא לִקְנֵת
 הַנְּשׂוּא וְהוּא אֲחֵרָה קֵנִת
 הָאֶדָם בְּתֵכָה רוּגָה לְמֹדֵר
 הַנְּשׂוּא הוּא סֵתֵב וְהוּא
 בְּחוֹמֵר הָאֲשֶׁרִי לְהִיטֵת
 קֵנִת אֶדָם בְּתֵכָה וְהוּא
 הַקִּדְרָא חֲמִיכִי בְּתֵלְקִי רִגְוָה
 לְמֹדֵר שְׂאִי בְּכָל לַיִל
 וּבִצְרִים יִהְיֶה הַשּׁוֹל שׁוֹלֵל
 הַנְּשׂוּא לְכָל הַנְּשׂוּא וְהוּא
 בְּחוֹמֵר הַחֲבִצֵּב בְּאֲחֵרָה
 אִין אֶדָם אֲחֵר אֵכֵן וְהוּא
 בְּקִרְא שׁוֹלֵל בְּכָל לַיִל רוּגָה
 לְמֹדֵר שְׁשׁוֹל הַנְּשׂוּא מֵכָל
 הַנְּשׂוּא וּבִצְרִים יִהְיֶה
 הַשּׁוֹל יִשְׁלֹל הַנְּשׂוּא מִ
 מִקְנֵת הַנְּשׂוּא וְהוּא כְּחוֹ
 אִין כָּל אֶדָם בְּתֵכָה וְהוּא גַם
 כֵּן בְּחוֹמֵר הָאֲשֶׁרִי וְאִם
 תִּשְׁאֵל אֲחֵר שְׂאִי הַרְבֵּי עֹלָם
 שְׂקִנֵּת אֶדָם בְּלִי בְּתֵכָה
 בְּרִחָה שְׁכָל אֶדָם אִינוֹ אֵכֵן
 אִכְּשָׁיִן כָּל אֶדָם בְּתֵכָה
 בְּמִיכִי הוּא לֹא הִבְאוּ
 כִי אִם לְהוֹדֵעַת הוֹרֹאוֹת
 הַמִּי כִי וְהַשְׁלִיכָה לְפִי שְׁכָל
 הַקִּדְרָאוֹת אִיכֵן בְּאֲמִית
 אֵךְ הֵכָל הוּא עַל דֶּרֶךְ הַ
 הַהִמָּה : וּבְקִרְא הַקֶּף
 הַחֲלָקִי הַשּׁוֹל וְיִהְיֶה
 הַקִּסְמִים ל' וְהֵם כָּל וְקִנְיִ
 וְאִין

שער שני

באחר' אין אדם אחד אכן ואין אכן אחת אדם
אחם שכל חלקי' אינו מתהפ' לא בחקת ולא
בכל כי כשתאח' קנת האדם בלתי טיב לא תוכל
לומר קנת הטוב בלתי

אדם וזה מועיל לעבין
ידיעת הטוב מיני ההקש
לדעת אי זה עקרים ואי
זה מולידים קראנו זה
משפט מתי ודינה א
אל' כי דין חלקי' ואם
תאח' מה זה שהרי האדם
הוא המין והוא כלל' אם
כן למע' יתכן לו מין מ
חלקי' רש' לומר כי הוא
משפח' אם טויתך לומר
האדם טיב על המין או
על ראובן ושמעון ועוד
שאתה מויתך לטיב שהוא
פרטי אם כן דייה להיות
חלקיית ותפסת מועט מ
תפסת:

או מחייב חלקי' או שולל חלקי' או סתום וכחו כח החלקי
בחייב או שלילה או אישי' והוא גם כן יתיה מחייב או שולל'
ואנחנו נקרא מה שיוורה עליו המשפט מענין הכלל' והייחוד
כמות המשפט: ונקר' מה שיוורה עליו מענין החייב והשלילה
איכות המשפ' רמיון זה אמרנו כל אדם חי וגאם' זה המשפט
כמותו כללי ואיכותו החייב וכאשר אמרנו נצת האד' בלתי
כותב אמרנו זה המשפ' כמותו חלקי ואיכותו השלילה הכלל'
השמות המפורש ענינם בזה השער יר' שמות: והם: המחייב
השולל: המחייב הכללי: המחייב החלקי: השולל הכללי:
השולל החלקי: הסתמי: הפרטי: החקף החלקי המחייב:
החקף הכללי המחייב: החקף החלקי השולל: החקף הכללי
השולל: כמות המשפט: איכות המשפט: שער ג

נעתק' אל הכללי שאם לא כדע החלקי שהוא ראובן ושמעון לא כנא אל הכללי והוא כל אדם מי' נשיב
שכן נעשה הדבר זל' כי בתחלת השער הביא משפט אישי' והוא ראובן' הכס או שמעון' ובהוא זה למשל
על המשפט המחייב ועתה באר שאותו משפט הוא משפט אישי' ונקר' מה שיוורה עליו באור הכמות והאיכות
המשפט ואם תש' איך אמר הכסם שהכמות והאיכות בחלקים מן המשפט כי הכמות כמנא עם האיכות
והאיכות עם הכמות' אם כן איך נמנ' איכות ונלתי כמות נשיב כי אנו דויד' איש' ונלתי הכמות והוא אד' כות':

שיעור שלישי

ר

כל משפט יהיה נשוא או פועל
או הפעולה הנעשית שהנביא
זה העצם נכאן הוא כי לאחר שדבר במשפטים
הנשואים הכי צורה ה
הנכאן מלת הקשור לפי
שהיה נכין למכר הנזכר
כדי שימחי מהם מושכל:
דמיון זה אחריו ראובן
עמד לו הנכ כל אלו נ
קראים משפטים שניים
ועמד הוא פועל עומד
בצנחו הנכ הוא יונא
לאחר ועמד נקרא פועל
והנכ הפעולה לפי שאמר
מתפעל מחנו שזה אלו
ינא כדבר הזה או לא
יעמד פי כח שתאמר
וכנקה שחצית שלל היתה
שחצית וכו פועל או ה
הנכאן בית ה הוא כיו
כית ה' ואתה הכית ה
הקשור ודע כי מלת
הקשור כי באה לקשור
הנשוא בנשוא ולהורות
על הזמן אך הטנה בקשור
היא חוקה מהנזכרת על
הזמן שאינה הוכחה אלא
בחקירה מדע שהרי אנחנו
מכין מלת המניאות ב
כדבר שאינה נכין לזמן
שהוא מחוייב בצנחו כמי
שתאמר המושלש כמנא
זויתו שוות לשתי כנכות
ולא תוכל לומר שמלת
כמנא באה הכה להורות
על זמן שהיה שווי הזויות
אינו תלוי בזמן אס כן ב
בהכרח יש לך לומר שלא
תבא אלא לקשור הנשוא
בנשוא כמנא שתאמר במכר
המשפטים

שיעור ג

כל משפט שיהיה
נשואו פועלה או
הפעולה ומה שיתחב עשה נקראהו
משפט שני בין שיהיה יחיד או
שליה דמיון זה אחריו ראובן
עמד או אסרנו ראובן דהנ אר
שמעון כל אלו נקראים המשפטים
השניים בעבור שהם כלם בלתי
צריכים אל רבו של ישי יקשור בין
נשואם ונשואם להוריע באי זה וסן
חיה אבל אם היה נשוא המשפט
שם הנה נקרא אותו שלישי וזה
כי אסרנו ראובן עום לא תורה זאת
המלה על קשר נשוא וזה המשפט
בנשוא באי זה וסן היה אם ראובן
הוא עומד עתה או חיה עומד במה
שעבר או שחיה עומד במה שעתיד
ואי אפשר שכלתי דבר יקשור הנשוא
בנשוא כמו אסרנו ראובן הוא עתה
עום או היה עומד או יצא עום שיה
אצלינו בטה ברבו הזה או לא בטה
ולכן נקראהו שלישי ונקראהו
הדבור אשר יקשור הנשוא בנשוא
בזמן ידוע עבר או עתיד דבור ה
המציאות והוא היה או הוה או יהיה:
ומח שנגזר מהם כי הם יורו
על מציאות הנשוא בנשוא בזמן
מיוחד ואם יחובר בנשוא המשפט
מלה תורה על איכות מציאו נשואו
לנשואו כמנא אסרנו אפשר ונמנע
וסוכל והכרח ומחוייב ומנונה ונא
וראוי וצריך ומה שדומה להם
ופעמים

שיעור ג

כל משפט יהיה נשוא או פועל
דוגה לומר כדור עומד
סאנו יונא לזולת ומה שיתחבר עמו נקראהו
שלישי יהיה חיה או שליח
דוגה לומר אחריו ראובן
עמד הוא שני שאנו נכין
בידיעת מלה אחרת ל
לקשור הנשוא בנשוא כחו
קוח היה או יהיה שאל לא
נשים זאת המלה לא היה
הזמן אכלס מתי הוא
עומד: שזה אלו נכיה כנקה
כדיטח זה או לא נכיה כל
שיבאש האדם כשפתו
אותה מלה שלישיית או לה
נכיה כחו ורכבה שחצית
אשר יח' מלת היתה הוא
מין אלו שיבטח מ
מלה שלישיית וזה שנגזר
מהם דוגה לומר המלות
שחורות על התנאות ה
הנשואים ואם היה יהיה
מצד יאכל יבשה אפשר
ונמנע וסוכל והכרח ו
ומחוייב ומנונה ונא
ונכין ומה שדומה להם:
בכר אחריו שיהם שלשה
שמתי הנזכרות והם אפשר
מחוייב וכמנע: הסוכל
הוא קרוב אל האפשר:
ומנע קרוב אל הכמנע:
וכאם אל האפשר או אל
המחוייב: האדם אפשר
שיכב אפשר נד ואחריו
כל אדם בהכרח מי ההכ
באמר כי בהכרח נד ואם
תאמר מה יש בין מחיי
המשפט ובין מחיי הנוכח
כשיכ כי ההפך נכיהם
קוח כי נדדי המשפט קוח
בשהקשור

שער רביעי

המליצה אפשר נד הוא כחש' השני לפי שאנו
נדיך מלה' שלישי וכן אמרנו כל אדם מי בהכרח
מי הוא בחשש' בשלש' שהרי כאן שלשה מלות
האדם והנה' והת'.

שער ר

וה' התנגדים הם
לא יבנע' החינים כי לא
נוכל לומר שיתנגדים הם
הפכס שהרי ההפכים
שניאותם כאשר מה שאין
כן בקיין והעדר ולא היו
סחתנגדים הפכס היו
הסיוג והשלילה כחנאים
מחן כח שהם כחנאים
בחיז' ואין הדבר כן כמו
שכתבנו בפ' החלשות
במנא לפי זה שהתנגדים
הם סוגיות שיתחם הוא
הפכטיות והוא אומ' ראוב'
מכנה לראוב' כינו מכנה האל'
כותב האדם אינו כותב
משפט פתחי פתח חמה
בלתי מוקף ומה שהקדים
ראובן קודם האדם כותב
אנשי שכן הדין היה לו
להקדים האדם כותב כיון
שהוא יותר כללי העצם
בזה לפי מה שהוא מסופק
וכנה לקחת משל בלתי
מסופק ועוד כי המכמה
היא סוג לבחינה והטבת
חלקי ממנה ואין אדם מי
הנה אלו שני המשפטים
נקראים וכו' לפי שהם ב
בתכלית המרחק מחבירו
כי זה מחייב בתכלית וזה
שולל בתכלית וחולקים
האמת והשקר כחומר ה
הבכחי ומה שתחתיו לל
תחת

ופעמים יהיו אלו המלות והדושת
להם במשפט השני או בששפט
השלישי ואנחנו נקרא אלו המלות
והדושת להם הצדדין כאשר
האדם אפשר שייכתו אפשר שירכב'
אפשר צד' וכן כאשרנו כל אדם
בהכרח חי הנה נאם כי בהכרח צד'
וכאמרנו ראובן צריך שיעמוד'
ראובן סוגיה שיקלל' ראובן צריך
שילמוד' ראובן צריך שיעשה כך
כל אלו נקראים צדדי' ואנחנו נקרא
הפעולה הדבור והפעולות הדבורי'
הנה כל אלו חששות אשר
התבארו עניינם בזה
השער הם חמשה וחס המשפט
השני המשפט השלישי הצד'
הדבור דבור הסצאות:

שער ד כל שני משפטים
אשר נשוא ונושא
אחד בעצמו וזולת שהאחד סחייב
והאחר שולל הנה נקרא ואלו השני
משפטים המתנגדים ונקרא החיוב
והשלילה הכתנגד' דמיון זה אמרנו
ראובן חכם ראובן אינו חכם או
האדם כותב האדם אינו כותב הנה
אלו השני משפטי' נקראי' המתנגדים
וכל מה שדומה להם ואולם אם
היה ההתנגדות בין שני משפטים
בעלי הקפים הנה זה יש לו שם
יחדה' וזה כי שני המשפטים
המתנגדים ואם חובר עם כל אחד
בשניהם

שער ר
הוא שיהיה האחד מחייב
והאחר שולל וכל משפט
יערך כשאל וכשאל כאשר
ביארו והיה דל אשר כן
התנגדי' על דרך החיוב
והשלילה וכן התנגדים
על דרך קיין והעדר הוא
כי התנגדים על דרך
קין והעדר הוא כמו כ'
בואה או שר שאפשר
מניאותם אבל התנגדי'
על דרך סיווג ושלילה הם
מולקין אחת ושקר ככל
הדברים מה שאין כן
במתנגדים על דרך קין
והעדר כי לא יוכל לומר
הטת' עובדא שלא קדם
לוקיין הדלות האל טת'
אדם אינו טת: אם יטל
שאל איך אמר זה המשל
שמתקן נזקית כי כנר
נאמר כי מדך המיווג
והשלילה כחומר קנית הוא
למק האמת והשקר לא
שתהיכה שתיקה נזקית
יש לומר כי הככלא הביא
זה המשל וזולת לו דיע
הסיוג והשלילה הנס יש
לו סס ייחדהו כונה לומר
כי זה המשפט יש לו שם
מיוחד שלא נקרא זה בשם
מתנגד

שער רביעי

ה

תחת ההפכי' הם קנת חי והטעם כי תחת הכלל הוא הפרט כי ההפכים הם בכל מה שתחתיו הוא בקנת ושד בקראו קנת אדם חי קנת אדם אינו חי תחת ההפכים לפי שאין בתכלית המרחק ואפשר שיגדקו שניהם כאחד מה שאין כן במתהפכים ו והמשפטים הסותרים הם ככללי חאלה השנים שאם המחייב הוא כללי יהיה הסותר חלקי ונקר סתירה בדמיון הסותר בנין גדול שמסיר ממנו קנת אכזבי כזה אלו ארכזה שהם מתנגדים והפכים ומה ש מתחתיו והסתירה בכלל והם האציות הסותרות טרית כלליה סותרת הפכית מה שתחת הפכיות ולא תבה אלו השפה גורו בשלשה שהם המחייב והמחנע והאפשר ויחז' אם וכאשר תבה אלו הים כ בשלשה חלקי הוחן שהם עתיד ועבר והווה יהיו לן ואלו הם המוכרים ה משתששים במכחות איצ' שהם לן אכל השאר הכלתי משתששין במכחות ואינם הכרחיות

תחת ההפכי' הם קנת חי והטעם כי תחת הכלל הוא הפרט כי ההפכים הם בכל מה שתחתיו הוא בקנת ושד בקראו קנת אדם חי קנת אדם אינו חי תחת ההפכים לפי שאין בתכלית המרחק ואפשר שיגדקו שניהם כאחד מה שאין כן במתהפכים ו והמשפטים הסותרים הם ככללי חאלה השנים שאם המחייב הוא כללי יהיה הסותר חלקי ונקר סתירה בדמיון הסותר בנין גדול שמסיר ממנו קנת אכזבי כזה אלו ארכזה שהם מתנגדים והפכים ומה ש מתחתיו והסתירה בכלל והם האציות הסותרות טרית כלליה סותרת הפכית מה שתחת הפכיות ולא תבה אלו השפה גורו בשלשה שהם המחייב והמחנע והאפשר ויחז' אם וכאשר תבה אלו הים כ בשלשה חלקי הוחן שהם עתיד ועבר והווה יהיו לן ואלו הם המוכרים ה משתששים במכחות איצ' שהם לן אכל השאר הכלתי משתששין במכחות ואינם הכרחיות

מסניה' הקף כללי כאמרנו כל אדם חי ואין אדם אחד חי' הנה שני לו המשפטים נקראים הכתהפכים ווח ההתנגדות נקראהו הפך ואם חובר בכל אחד מסניה' הקף חלקי כאמרנו קצת האד' כותב קצת האדם אינו כותב' נקראחו תחת המתהפכים ואם חובר באחד מסניה' הקף כללי ובאחד הקף חלקי' הנה נקראים המשפטים הסותרים ווח הענין נקרא הסתירה ואלו שני מינים' הסין האחד שיהיה המשפט האחד סחייב כללי והאח' שולל חלקי' כאמרנו כל אדם חי אין כל אדם חי הנה אלו השנים הסותרים' והסין השני שיהיה המשפט האחד שולל כללי והאח' סחיי' חלקי' כאמרנו לא אדם אחד מעופף' קצת אדם מעופף' ושני אלו גם כן סותרים וסין הידוע כי כל סד' שירחייב דבר לענין סד' או שוללת אותו מסנו לא יחסר הדבר החוץ אשר תחייבדו או תשלול אותו מהיותו הכרחי אליו או אפשר

חמנע כי אכ הפכי' : ושני אלו גם כן סותרים הסתירה נקראת על שם שהיא סותרת הכנין הגני' באחד כל אדם חי שום בנין גבוה ובשאלת אוח אין כל אדם חי שהוא שולל חלקי והו סתירה הכנין או נקרא זה המשפ' אפשרי באחת כלומר גור האפשר הוא שאינו מחייב הדבר ולא כמנע וזה גם כן ראובן בהולסה אינו מחייב הדבר שסעב ואינו כמנע כי כל אפשר הוא אפשר על האמת בעתיד אחנע כאחרנו עזרא טת' אינו אפשר כי מניאו' זס חקנין בדר הוא ט ונקרא משפט מחולט' אכל ידמס הדבר המחייב כזה כונס לומר כאמרנו ראובן עוט' זאת העמידה דוחס אכל דגר החייב אכל אינע דומה למסויב החולט' שם כאמר כן יתייב ט שיהיה ראובן לעלום שש' אך אחרי היות שומד כסתלק מגדר האפשרי אכל קנת המחייב והוא היות שומד כשעל כמו שיטערך אכל המחייב שיהיה כנמי כמו על דרך משל קוער המוכנע

לו או נמנע עליו דמיון זה אמרנו כל אדם חי' הנה נקרא זה המשפט הכרחי ואם אמרנו קצת האדם כותב נקר זה המשפט אפשרי ואם אמרנו כל אדם מעופף נקרא זה המשפט נמנע' ואנחנו נקרא המחייב' והנמנע הכרח' כי אנחנו נאמר האד' חי בהכרח והאד' אינו מעופף בהכרח וכאשר אמרנו טראובן דרך משל בחולרו ראובן זה כות' או ראובן זה אינו כותב' או נקרא זה המשפ' אפשרי באמת' ואולם כאשר אמרנו כן מעזרא הסופ' דרך משל בעת מציאותו עזרא הסופר הנה לא נקרא זה המשפט אפשרי אכל נקראהו משפ' מוחלט או משפט נמצ' כי כל אפשר אמנם הוא אפשר על האמת בעתיד קודם שיצא מציאו' אחד מסני האפשרים אכל אתר צאת מציאות מה שיצא הנה הסתלק אותו האפשר כי ראובן

שער חמישי

שער חמישי נחלק לתשע ולחלקים חסדים ידמה : שער ה שבו נשואו לנשואו כונה לוח' שהלחיט המשפט ושם הנשוא

העומד אצלינו הוא עומד : ואין העמידה או לא אפשר : אבל ידמה הדבר המחוויב בזה או : הנה כל השמות אשר נתבאר עניינ' בזה השער ינ' שמות : והם והתנגדות : וההפך : והסתירה : והסתגור' : והסתהפכים : והסותר' : וזה שחת המסתהפכים : המשפט המחוייב : המשפט הנמנע : המשפ' ההכרחי : המשפט המוחלט :

שער ה כל משפט שיחזור נשואו לנשואו ו

ונשואו לנשואו אס נשאר צורך כמו שחיה קראנו אותו הפוך המשפט : או משפט מחוץ : ואם לא יעמוד הצדק אבל יכוב : נקרא זה הפך המשפט : או משפט חפוך : דמיון זה אמרנו לא אדם אחד מעופף וזה נקרא חפוך המשפט שהוא שישמור האיכות והכמות והצדק ועקר הכל שישמור הצדק והאיכות : והפוכו לא מעופף אחד אדם : אבל אם תאמר כל אדם חי הנה אם תאמר קצת החי אדם חיה זה הפוך צורך כי הוא אמת : אולם אם נהפכו כשנאמר כל חי אדם חיה יחיה זה הפך לא חפוך :

הנה כלל השמות המפורש עניינ' בזה השער ארבעה : והם הפוך המשפט : הפך המשפט : משפט מחוץ : משפט הפוך : שער ו ידוע עוב מעט חתבונות כי כל שני משפטים נבדלים לא יתחייב מהם דבר אחר כלל : כאמרנו על דרך משל כל אדם חי וכל אש חמה זכל שלן קרה וכן אם תרבות המשפטים הנבדלים תרבו מאד לא יתחייב מכללם

נשואו והנשוא נשוא : דמיון זה אם שלא הניאו הכב' אל כל אדם נוסק הכה האל נשוא והנוסך נשוא : ובסתפק כל נוסק אדם שכל אדם נשוא בעל' הזאת וזה נקראה השך המשפ' והתהפכות המוחות הם לא מחייבת כללית מתהפכת לקניית כחומר ההכנס בון שנאמר כל אדם חי קנתהי אדם : שוללית כללית מתהפכת נעגמה בון שתאמר אין אכן אחד כי נשתהפך ותאמר אין כי אחד אכן : מחייבת מלקית מתהפכת לכללית כחומר האפשרי באמרנו קנתהי אדם בכת מתהפך לכל' טעם אדם : שוללית מלקית אינה מתהפכת לא עכללית ולא קנתייתזאם לא ישמור הנדק אבל יכוב נקרא זה הפך המשפט : סדאין ולא אדם אחד מעופף אס תשאל מהשליה סיא זאת ידוע סוא שאין אדם אחד מעופף וזה ש שולל ועומד סוא : נשיב כי זה סוא כה השליה והמיוכ שהם מלקי' האמת והשקר ככל הדברים כלם עין שיתכן מניאוי' בין שלא יתכן :

שער ו העקס סיא מאמר אשר נשקולדו ט והוכחו ק קדמות

שער שמי

ו

הקדמו' מה יתחייב בהכרח דבר אחד מהקדמות
המסודרות והחוכמות הכנה' והמשל כל אדם
מישת' קנת' ס' אדם' קנת' מי מניש' ואתה קם

זס' אחר שלדך טורו' ובהשכן ונתתקש' הנורו'
ידבר עתה הכה איך יתחייב מהן תלדה' והוא
אומ' כי התלד' כשהיה הנבול האמני' משתתף

לשתי הקדמות באחד' כל
אדם מי וכל מי מניש' אס'
כן כל אדם מניש' כי מי
טקוא הנבול האמני' הוא
משותף לשתי הקדמות שהם
האדם והמניש' אשר הם
פנס התלדה' אך אס' ס'
ההקדמות ככללות' כלתי
משתתפות בטול האמני'
כאמך' כל אדם מי וכל
איש מה לא יתלד מהס'
לא תלדה' נולדת ולא
תלדה' טוכת קאמר' ס'
סההשת' האמני' כיגדר
מהס' כח' שהתחכונת שתי
הקדמות להתלד' משתתף
תלדה' נק' הקש' והקדמת
הראשונה בקראת הקטנה
לפי שהאדם הוא בריעי
ונכלי טולל' מן ההקדמה
השנית אשר נה' מי ומניש'
טכל אחד מהס' יותר טולל'
מן האדם' כזו

טכללם דבר אחר' ואם
השתתפו במין אחד מן השתוף עד
שיתחייב מהם יחד משפט אחר' הנה
הרכבת אותם שני המשפטים או
יקר' הקש' וכל אחד משני המשפטי'
או יקרא הקדמה' והמשפט השלישי
המתחייב מחבור אותם שתי הקדמות'
יקרא תולדה' ויקרא גם כן תדריפת'
דמיון זה אמרנו כל אדם חי וכל חי
מניש' המתחייב מחבור זה בהכרח
הוא כל אדם מניש' וזאת היא
התולדה' המתחייבת בהכרח מזה
החבור' ואולם אם תתבונן זה אשר
המשלנו בו תמצא חלקי ההקש' ג'

חלקים' כיכל משפט שני חלקים כמו שביארנו נשוא
ונשוא' והנה נפל השתוף בין שני המשפטים בחלק אחד
הנה הם שלשה חלקים החלק המשותף לשני המשפטים
ונקראתו נבול האמני' והשני חלקים הנבדלים נקראים
הקצוות' וחבור שניהם התולדה' והתבונן גם כן בשני חלקי
התולדה' כי הנשוא בתולדה' הוא אשר יקרא מן ההקש'

חקצור הראשון והגדול' ואותה ההקדמה מן ההקש אשר בזה הקצור הראשון
וחגדול' תקרא ההקדמה הגדולה' ונשוא התולדה' הוא אשר יקרא מן ההקש הקצור
ואחרון והקטון' וההקדמה מן חקש' אשר נה' הקצור הקטון הריא' הוא אשר
נקרא חקדמה הקטנה' המשל בוהשנאמר כל' הוא בוכל' הוא א' ויתחייב
מזה שתהיה התולדה' כל ג' הוא א' אוכל ג' הוא ב' אוכל א' א' איך דבר מנא':
ואנחנו נקרא נשוא הדרוש בהקדמה האחרת שהיא ג' הקצור הקטון' וההקדמה
שבה הקצור הקטון חקדמה הקטנה' ונשוא הדרוש בהקדמה האחרת שהיא
א' הקצור הגדול' וההקדמה שבה הקצור הגדול חקדמה הגדולה' והנבול המשותף
בניהם שהוא ב' הנבול האמני' ונקראת חקדמה שבה הקצור הקטון הקטנה'
ואשר בחקצור הגדול הגדולה' ונחזור משלינו כדי שנוסף לשמורת ביאור וההקש
תוא אשר המשלנו בו הוא כל אדם חי' וכל חי מניש' ותולדה' זה חקש' הוא כל אדם
מניש' וחלקי זה חקש' שלשה' האדם והחי והמניש' והנבול האמני'

ב. ב. 2. ii. סמנו

שער שביעי

כדלים רונה לומר שאינם משתתפים בגלל האתנע יתחייב חסדנס : רונה לומר מהתחברותם יתחייב תולדות והוא כמו כל אדם מי וכל מי מרגיש אם כן כל

אדם מרגיש הקנה הראשון והגדול הוא מרגיש כי הוא ראשון בטבע על האדם והוא גדול כי הוא יותר כולל ממנו והם גדולי השמות רונה לומר שכל הסבה נידעית הוא לדעת חלוף ההקש איכות:

מסנו הוא החי והקצוות הם האדם ומרגיש : והקצה הקטן והאחרון הוא האדם : והקצה הראשון והגדול הוא מרגיש : וההקדמה הקטנה היא אמרנו כל אדם חי : וההקדמה הגדולה היא באמרנו כל חי מרגיש : כבר התבאר ענייני אלו השמות והם גדולי השמות אשר ראוי ידעם במלאכת ההגיון : הנד כלל השמות אשר התבאר עניינם בזה השער וא שמות והם ההקש : ההקדמה : התולדה : והרדפה : והגבול האמצעי : הקצת

הראשון : הקצת האחרון : הקצה הנחל : הקצה הקטן : ההקדמה הגדולה : ההקדמה הקטנה :

שער ז וסמך שהקדמו התבאר כי השיחוף הגדול בין ב' ההקדמות יהיה באחד משלשה דרכי :

אם שיהיה הגבול האמצעי נושא לאחת משתי הקדמות ונשוא באחרת כמו שהקדמו שהמשלנו באמרנו כל אדם חי וכל חי מרגיש : וכל מה שיתחבר בזה הדרך מן החבור נקראה התמונה הראשונה מן ההקש : ואם שיהיה הגבול האמצעי נושא בשתי ההקדמות יחד כאמרנו כל אדם חי ואין אבן אחד חי וכל מה שיתחבר מזה ההרכבה נקראה התמונה השנייה : מתמונות ההקש : ואם שיהיה הגבול האמצעי נושא בשתי ההקדמות יחד כאמרנו כל חי מרגיש קצת החי לבן וכל מה שיתרכב ואת ההרכבה נקראה התמונה השלישית מן ההקש הנה יהיו תמונות ההקש שלש : ודע כי אין כל שני משפטים ישתתפו בגבול האמצעי על אחת מאלו השלש דרכים ויהיה מההרכבה ההיא היקש בלא ספק : אבל כאשר ישפטהו החלוקה כי בכל תמונה מהשלש תמונות יפול בו חבורים ויהיה כללם בשלשה תמונות מאה ושמונה חבורים : ואשר הם חקשים באמת ויולידו באלו החבורים יד חבורים : כל

שער ז

התמונה הראשונה היא שיהיה הגבול האמצעי נושא באחת משתי ההקדמות יחד כאמרנו כל אדם חי וכל חי מרגיש : וסמך שהקדמו שהמשלנו באמרנו כל אדם חי וכל חי מרגיש : וסמך שהקדמו שהמשלנו באמרנו כל אדם חי וכל חי מרגיש :

התמונה השנייה היא שיהיה הגבול האמצעי נושא בשתי ההקדמות יחד כאמרנו כל אדם חי ואין אבן אחד חי וכל מה שיתחבר מזה ההרכבה נקראה התמונה השנייה : מתמונות ההקש : ואם שיהיה הגבול האמצעי נושא בשתי ההקדמות יחד כאמרנו כל אדם חי ואין אבן אחד חי וכל מה שיתחבר מזה ההרכבה נקראה התמונה השנייה : מתמונות ההקש :

התמונה השלישית היא שיהיה הגבול האמצעי נושא בשתי ההקדמות יחד כאמרנו כל חי מרגיש קצת החי לבן וכל מה שיתרכב ואת ההרכבה נקראה התמונה השלישית מן ההקש הנה יהיו תמונות ההקש שלש : ודע כי אין כל שני משפטים ישתתפו בגבול האמצעי על אחת מאלו השלש דרכים ויהיה מההרכבה ההיא היקש בלא ספק : אבל כאשר ישפטהו החלוקה כי בכל תמונה מהשלש תמונות יפול בו חבורים ויהיה כללם בשלשה תמונות מאה ושמונה חבורים : ואשר הם חקשים באמת ויולידו באלו החבורים יד חבורים : כל

שער שביעי

ז

ומיעתו אל המזל האמצעי היא בכל תמונה מן השלשה תמונות יפול בה פסוק דונה לומר כל אותם המינים שהם גד בקראים מנודים וזלתי ה'ד' שהם מעידים בטבע וכבר כתבו זה : ואם תשאל למה מלק התמונות בל' ד' י' להשיב שכתבאל נקט כי המין הד' מן התמונה הא' הוא הג' ומן התמונה ה' הג' וזה המין הג' הוא המין הד' מן התמונה הג' :
כל חבור יקרא מין . יש מהם ארבעה מינים בתמונה הראשונה . וארבעה בתמונה השנית . וששה בתמונה השלישית . וכבר כתבו וסדרום אותם עד שתאמר דרך משל זה ההקש הוא המין הרביעי מן התמונה הראשונה . וזה ההקש הוא המין השלישי מן התמונה השנית . וזה ההקש הוא המין החמישי מן התמונה השלישית :

ביאור שלא מן המאמר

התמונה הראשונה צריך שתהיה הקטנה מחייבת . והגדולה כוללת . רוצה לומר אף כוללת אבל יוכל גם כן חלקית ולא דחוקא כוללת . השנית משתתפת לה בכמות ונכדלת מסנה באיכות . וזה בהקדמה ובתולדה ורצוני בשתוף בכסירת בהקדמה ש שסבור סדר הכוללת רוצה לומר שיהיה על כל פנים הגדולה כוללת כמו הראשונה . ורצוני בהכרח באיכות כי השנית תוסיף על הראשונה בהקדמה הקטנה שאינה צריכה שתהיה מחייב' כקטנה ובויה בעצמו תחסר מסנה שלא תוליד מחייבת . ורצוני בתולדה שיוליד גם כן כוללת כמו הראשונה ולא תוליד מחייב' רוצה לומר שאינה צריכה להוליד מחייבת : והתמונה השלישית משותפת לראשונה באיכות ונכדלת מסנה בכמות . וזה גם כן בהקדמות . ובתולדה רצוני בשתוף באיכות בהקדמות שהשלישית תשמור סדר המחייבת רוצה לומר שהיא בהכרח הקטנה מחייב' . כמו בתמונה הראשונה רוצה לומר שצריכה להיות מחייב' עכ"פ ורצוני בתולדה שתוליד גם כן מחייבת ולא שלולה כוללת כי אם שלילה חלקית : ורצוני בהכרח בכמות כי השלישית תוסיף על הראשונה שלא תצטרך לכוללת הגדולה . וכן בעצמו תחסר מסנה שלא תוליד כוללת . השנית והשלישית הפכיות בכמות ובאיכות רצוני בזה כי השנית תשמור סדר הכוללת ולא תשמור סדר המחייבת ותוליד כוללת ולא תוליד מחייבת רק שלילה . והשלישית בהפך וזו היא שומרת סדר המחייבת ולא תשמור סדר הכוללת ולכן תוליד מחייבת ולא תוליד כוללת . וככלל שהשנית לא תשמור סדר החיוב ולא תולידהו והשלישית לא תשמור סדר כולל ולא תולידהו :
התמונה הראשונה היא על ארבעה פנים . והוא שהגדר האמצעי נושא בהקדמת האחת נושא באחת . האחר כלל לכל בא' . אם כן כל נ' הוא א' :
השנית כל נב ואין דבר מב' א' . אם כן אין דבר מב' א' . השלישית קצת נב וכלל ב' א' . אם כן קצת נ' א' . הרביעית קצת נב ואין דבר מב' א' . אם כן קצת נ' איננו א' :
התמונה השנית היא גם כן על ד' פנים : והוא שהגדר האמצעי נושא בשתי הקדמות האחד

שער שביעי

האחד כל זכ ואין דבר מאב אם כן אין דבר מלא * השנית אין דבר
מב וכל אב אם כן אין דבר מלא * השלישית קצת זכ ואין דבר מאב אם כן קצת ז'
אינו א': הרביעית קצת נ' אינו ב' וכל אב אם כן קצת נ' אינו א':
התמונה השלישית הוא על ששה פנים והוא שהגדר האמצעי נשאר בשתי
הקדמות * האחד כל זכ וכל בא אם כן קצת נא * השנית
כל זכ ואין דבר מלא אם כן קצת נ' אינו א' * השלישית קצת זכ וכל בא אם כן
קצת נא * הרביעית כל זכ וקצת בא אם כן קצת נא * החמישית קצת זכ ואין
דבר מלא אם כן קצת נ' אינו א' * חשש כל זכ וקצת בא אינו א' אם כן קצת נ' אינו א' *

עד כאן שלא מן הכאמר

וכל מה שהוא וולת אלו היר מיטם מן החבורים רוצה לומר הארבעה ותשעי חבור'
הנשארים אינם הקשים כי הם לא יחייבו דבר אחר בהכרח * ואנסם הראיה
על בטול אותם החבורים וקיום אלו המינים ויריעתם הוא חלק גדול מסלאת ההגיון
ואין זה בוונת המאמר * ואלו היר מינים מסיני ההקשים יקראו והקשים חששאים *

ואולם ההקשים התנאיים: הנה הם

והיא שבי מיני' מין שיתנה
המקדס וחליד כלום כ
כאמרו אס האדם כתנא
הנח המי כתנא ואחר כך
כתנא המקדס וכאמרו אס
האדם כתנא וחליד כלום
אס בן המי כתנא * והמין
השני שיתנא כתנא כלום
ויוליד כתנא המקדס כ
כאמרו אס האדם כתנא
המי כתנא ואחר כך כתנא
אינו כתנא אס כן האדם
אינו כתנא יודע כי הקדש
התנאי הוא ממנוכר משני
הקדמות הגדולה מהם
ממנוכר משני הקדמות
בשוליות ידבק חלק אחד
מהם עם הראשון כולת
התנאי שהיא מלת אס
כאמרו אס האדם כתנא
הנח המי כתנא כוס המאכל
שני הקדמות אסת מתק
האדם

שני מינים * תנאי מדוכק ותנאי
גברל * והקש התנאי המדוכק
באמרם אם היתה השמש עולה הנה
עתה יום * ואחר נתנה ונאמר אבל
השמש עולה הנה יתחייב שיהיה
עתה יום וכל הקש יחזור כן יקרא
תנאי מדוכק * ותחשק תתנאי
הנחלק רוצה לומר הגברל תגזר
לעיל * באמרם זה המספר אם ווג
אם נפרד * או נאמר אלו המים אם
חמים ואם קרים אנו מושרים * ואחר
בן נתנה ונאמר ברמיון הראשון אבל
הוא נפרד הנה יתחייב שלא יהיה
זוג * או נתנה ואומר במשל השני
אבל אלו המים חמים הנה יתחייב
שלא יהיו קרים ולא מושרים * וכל
הקש יחזור כן יקרא הקש תנאי
גברל * ומיני ההקשים התנאיים
המולידים חמשה מינים * והמדוכק
שני

תנאי מדוכק כל שכתנאיות
האחד יתחייב תנאיות *
סבירו כמו סבירי' השמש
יתחייב תנאיות היום וזה
יהיה על שני פנים הא'
סבירי' והכ' כשליה: עבא
גברל כל שכתנא יקרא
יוכר סבירי' כמו שאס *
המספר הוא זוג יתחייב
שלא יהיה כפול ואס סמים
סמין יתחייב שלא יהיו
שושין ולא קרים וזו
כפול כמו כדל המינים *
המדוכק כתיבס הכפול
ג' מינים * ותנא' מינים אינם
כתנאים כי אס כמומר
הקששני אך כמומר *
ההכרחי שהוא זוג וכעדר
לא יתנא כי אס כ' לסי
שהם קרובים אל המיני
והשליש * ועוד כי משל
זוגו והכפול יתכן להשיב *
תנאי

שער שבועי

ח

הבלי מדובק י' לחאן זס אמרנו אס זס הספער
 הוא זוג יתחייב שלא יהיה כפדר אבל הוא זוגו
 אס כן אינו כפדר ומחד זה לא יספד אותו מין
 א': אס תשאל למה לא

סלק חזון והכפדר כמו
 שחלק החשד הכל לנ' סלקי'
 סתים וקדים וסושרין
 כשיכי החשד הראשו' לא
 חלקי' מחד שאין ביניהם
 אהנעים כחו הסמל
 האחרון ועוד כי הסמל
 חזון והכפדר הוא משהתק
 לבלי המדובק וחנני
 הכחלק מחד שכולל ל'
 להחשילו כמו שהחשלו
 בגלית השטח מניאות
 סיום וגם כן כולל למ' אס
 זה הכפדר הוא זוג יתחייב
 שלא יהיה כפדר אבל הוא
 זוג אס כן אינו כפדר ו
 והטע' שהכד לא הביא זס
 החשד לפי שאינו דומה
 לגלית השטח וסניאות
 תטפין בחניאו' שאין הא'
 כמנא בלתי הכ' מה שאין
 כן כזוג וכפדר כי אין פוג
 סמיכי בחניאו' הכפדר ולפי
 שהם כחלקים בחניאותם
 הביאם הכפדר הקס הכחלק
 ולאכשי זאת המלאכה את'
 הכד זהו ולא זוג לנו הקס'
 אחדים לפי שאין הקקשים
 האלה הכד כהנעת ס
 האמתיות לא ההתעסקו'
 באלו הקקשים הוא ליתרון
 טאנה : הקס החליף והסוך
 ודיתעה נורח שתיים
 דעת אמת כביטו' סתירות
 ומבטל סתירות כהתחייב
 אלף שקר : וביאור זה ט
 אנה

האלדס כחנא וסכנית המי כחנא עם הראשון
 והוא האלדס כחנא עם מלת אס שהוא התבלי'
 אמנם ההקדמה הקטנה היא חקרא הכשנית

סיכר בה תבלי' והוא א'
 אמרנו אבל אן לא והדמו'
 להם כאמרנו אבל האלדס
 כחנא : אמנם התבלי'
 המתפדר הוא גם כן חשתי
 סקדמות כמו המתדבק
 אלא שנה הסתפדר יכנס
 ש תבלי' מתפדר : התאמר
 פשטי מן הראשון כמלת
 אן כאמרנו הספער הזה
 אס זוגו אן כפדר וזה ס
 המתפדר שלשה דרכין
 אחד שמתדבק שלחה
 ואינס רק שבים לכד וזה
 כמין יוליד ארניו תלחת
 פאחרנו החכר הזה זוג
 אן כפדר ואחר כך נכנה
 אבל הוא אן אס כן אינו
 כפדר והוא שנתנה אסד
 מהם ויוליד כנגד האסר
 וכן אבל הוא כפדר אס כן
 אינו זוג : אן שנתנה כנגד
 אחד מהם ויוליד האמר
 פאחרנו אבל אינו זוג : אס
 כן הוא כפדר אן אבל אינו
 כפדר אס כן הוא זוג
 והמין השכי הוא גם כן
 פתירתם שלחה אלא שהם
 שלשה או יותר ויזכר כלם
 וזה המין היא שנתנה א'
 מהם ויוליד כנגד הכשאר'
 אן שנתנה כנגד אסד מהם
 ויוליד הכשארים ואחר כך
 יתנה כנגד א' מהכשארים
 ויוליד האמר וכן יעשה
 עד שיכלה באחד לבדו
 פאחרנו המים האלו אן
 פמים

שני מינים : והנחלק ג' מינים וראיות
 וזה והשליהם אינו כוונת וזה
 הסאמר : ולאנשי זאת המלאכה
 מין סמיני ההקש יקראוהו הקש ה
 החלוק : וזה כי אנחנו כשרצינו
 לאמת משפט מר ובארנו בהקש
 אחר מן ההקשים חששניים וחוליר
 לנו המשפט אשר רצינו שנרע
 אמתו הנד אנחנו נקרא אותו
 ההקש הששאי' הישר ואס אמתנו
 אותו המשפט בדרך אחר והוא
 שנגיח כותר המשפט אשר נרצה
 שנרע אמתו ונחבר ההקש יהיה
 לנו סופרת בו ויוליד שקר אורנו
 הסותר אשר הגחנו נאמר כי אורנו
 אשר הגחנו הוא האמת בלי ספק
 והוא הששפט אשר נרצה לאמתו
 נקראוהו הקש החלוק : ולנו מין
 אחר מן ההקש נקראוהו הקש
 החפוש : והוא שיהיה משפט סה
 נודעו חלקיהם והתאמרת בחפוש
 קצת חלקיו הנה נקח אוהו הששפט
 כללי ונשימהו הקרסת הקש " ולנו
 הקש אחר נקראוהו הקש הדמיון
 רוצה לומר ההעתקה והוא שנמצא
 שני דברים סתרים בענין מה ונמצ'
 דין אחר בלתי באחר נמצא ששני
 הדברים הנה נדון באותו דרין על
 הדבר האחר דמיונו ששאל שואל
 אס השמים נעשה במלאכה ונאמר
 כן ראיתי זה כי השש' נשם והכותל
 נשם והכותל נעשה במלאכה השמי'

אס

שער שביעי

אנחנו כשרנו לאמת חששנו לאמת מרש
השלים ונארכנו בהקש אסר מן ההקשים
המשאיים שהם מורכבים מנושא ונשוא ונקים
על זה הקש מכ' הקדמות
משתמשת בנטי' אמצעי
וכאחר השלים מנוייר וכל
מנוייר ממרש' אס' כן
השלים ממרד' ואס' איחיתנו
זה המרש' כדרך אסר והוא
שנתיח מותר המרשט אשר
בנה לדעת איחיתנו כמו
שנאח השלים קדמון וכל
קדמון אינו תהלה הוא
בדוק והוא המרשט שכרנ'
לאחיתנו וזה הקש שכרנ'
לט' השקדמות מותר המרשט'
שכרנה לאחיתנו נקראו
הקש החלוק בלומר מרש
השלים ההקשים הדיינים
הם לפי דעת' ביא' המטכ
והקש על המערכה והקש
המלוקה והקש ההרכבה
משנים העניינים ל' פ'
מיני התמונות שהוכרנו
שהס' כי האמרים הם
במפר הקש: שער ח

אם כן נעשה במלאכה' הנה והו
הוא הקש השל' ואס' נקח ראיה
על היות הששים נעשה במלאכה
כשנחפש הנשאי' אשר נתהוו כולם
או רובם ונמצאם נעשים במלאכה'
הנה נאמר הוא הדין לשמים הנה
אנחנו נקראו הקש החפוש'
רמיונו שנאמר הנשם הוא בירת
האוצר' והכסא והמנורה וסוד
שדומה להם והם נעשים במלאכה'
והששים מכלל נשם הם' אם כן
נעשי' במלאכה' וזה הקש החפוש'
ולנו הקשים אחרים נקראם הקשים
הריניים התוריים ואין פנים לווכרם
במה שאנחנו בדרכו' הנה כלל
במה שכללהו זה השער מפורש
העניינים שנים עשר שמות: והם
התמונ' הראשונ' ה' הקש' והתמונ'
השנית מסנו' והתמונ' השליש' מסנו'
מיני תמונ' ההקש החקש' המשאיי'
ההקשים התנאיים: התנאי המרובק' התנאי הנחלק' ההקש
המשאיי' הישר' הקש החלוק' הקש החפוש' הקש ההמשל'

עשוי אס' כן כל טף עשוי והוא הקדמ' גדול' כל טף עשוי והשמי' טף כמנ' שהשמי' עשוי וזהו מה שרבינו
לכאז' זהו הדמיון על הקש החלוק כל מי ואין אדם מבעלי חיים אכן: הקש משאי' כמנ' שאין אחד ממני
אד' אכן ואס' זה אינו אמת תהיה סתירתו אמת והוא שמקנ' בני אד' אכן מעתה כושר על הקש כזה מקנת
עני אדם וכל אכן דומ' הקש החלוק כמנ' שמקנת בני אדם דומ' וזהו כוכב ואחכם הכוכב ככאן הוא מנד
ההקדמ' המסופק האד' מקנת בני אדם אכן שיתמיי' ממנו הכוכב הוא הכוכב כמנ' סתירת' בודק והיא שאין
אחד ממני אדם אכן והוא מה שרבינו לכאז' וסתירה הכוכב תהיה או מנד אמת מן ההקדמו' או מנד
תנבי' ההקש ל' שיהיה מהמין שאינו מולי' טון שיהיה מנ' שוללו או מנ' חלקיות השולל' לת' הסוללת' סתירת'
המחייבת חלקיות השוללת' חלקי' סתירתה מתייגת כללי': ולשלים אס' סתירת' בודק' מכוכב ההקדמ' ואס'
מכוכב האמת מהן מנדק האס' כוהע' שאין למנ' על החש' אעפ' שינדק בלף ולא נדק באמת לפי באמת
מנדק' נכסח' הוא כדי להשכ' כל הענייני' עד כללי' כדי שיעש' שכלנו כללי' עם ידע' האמת שהוא בכללי'
שאין שם האמת כופלת על דרך האמת כשום דבר אלא בכללי' מנד שאין לו התלות בהפרעת החמדים
המשמשים ולפיכך אפילו ינדק אין לעשותו כללי' לכללי': שער ט

חמים או קרים או פושרים ונתנה אכל הם קרים
אס' כן א' כס' פושרים ואסר כך נתנה אכל איכס
קרים אס' כן כס' פושרי' והיין השלישי הוא שאין
הזרות שלחה ולא יוכל
לזכר כלל וזה היין יתגה
כאחד מהם ויוליד כגד
האחרים כאחרנו ראובן
הוא נכרפת או ביהודה או
בגליל ונתנה באיזה מהם
שקדם אכל הוא נכרפת
אז כן אינו ביהודה ולא
בגליל והמנהג פשוט כזה
היין שיתמייב בשולל' ו
ויכנה בשולל' ויאמרו עם
הסתירות ועם זה כאחרנו
ראובן אינו נכרפת והיין
עם זה בגליל או ביהודה
אכל הוא בגליל אס' כן
אינו נכרפת ולא ביהודה:
שער ז

הקש החפוש
הקש הוא ה
התגביל הכסא והקש וכל
אחד מהם עשוי אס' כן כל
נוף עשוי בדרך החפוש
הוא שניח שום מנוקש
והוא אס' השמים עשויים
ונקח הדמה תגביל' כדכ'
החפוש כן הטף הוא ה
התגביל הכסא והקש
ודומיהם וכל אסר מהם

שער שמיני

ט

שער ה' המושבים הזכיר בדרך המושכלות
בשכל הטעם שכתבאר בפער ה'
הנפס ט' מן החורג ט' וט' למושכל ועל כ' אתר
ארכטו כ' י' ש' חסר לו
מוש אחד יחסר לו כגדו
בשכל כשגיל זה הזכיר
תחלה המושבים ואחר כך
הזכיר הסטורסמות ואחר
כך המקובלות שהם כערך
המושכלות עם המושכות
לפי שהמקובלות אשמות
להיות מושכלות כמו ש'
ש' אכחו ק' ל' המאחזים
קכלמ שניאחט יתע' ויתב'
לאחדותה וש' אף ר' ל'
לעטר זולת כדרך קכלה
אף על פי ש' אש' להיות
מושכלו מחד למוד' הכח
כ' ציונית' ודע כ' השלשה
הם הכבדים רונה לומר
המושפות והמושכלות ו'
המקובלות כי כל ענין
ש' יודע אחתה באחד
משלשה דברים הללו אין
ראוי לקבלו ולא יחס'
עליו למינות כי המטורס
אין לו זכר באחת לפי
ש' אש' לו לשוב אחת
ולכן אכי תמה אף לא
סוף הכב המקובלות אכל
המושכלו ה' איל' והם ככח
להיות מושכלות כמו ש'
ש' אכחו ואולי הוא טעות
בפער' ואחרי אלו
הנעשות מדע כי כל ש'
שתהיכה זכו הקש המופת
ש' הקדמותיו אחתות
הכדמיות וענמיו ו' אש' ו'
כען כל אדם סי וכל מי
מניש ואולם ביאור אלו
התבאים

שער ח' המשפטי אשר יודעו
ולא יצטרך ל' ראיח
על אמתת ד' מינים' המושבים
בידיעתנו כי זה שחור וזה לבן וזה
סתוק וזה מר' וה' שכל' הראשונ'
בידיעתנו כי הכל יורר גדול מן
החלק' וכי השנים מספר הווג
ושהדברים השויים בעצמו בעינו
לדבר האח' כלם שויים: והמפורסמ'
בידיעתנו שגלוי הערוה פגונה וכי
חסדי המטיב ב' יורר נכבד נאד'
ומקובל' והמקובלות והוא כל מה
שיקובל מאחד נבחר אורבים נ'
נבחרים כי אנתנו נבקש ראיח על
היות האיש אשר יקובל מסמא אמת'
בכלל' ולא יבוקש ראיח על כל
מאמר ומאמר' אבל יסמך בקבלה
לא וולח' כי כבר התבאר אמתתו
בכלל מה ש' סופר מסנה' ואולם
המושפות והמושכלות אין חלוק
בין השלם שבחושים ביצירה
ובזולתו סמין האדם והנכבדים בהם
האמת בהם' ואולם המפורסמים
הנדה יש בהם חלוק ויתרון כי יש
משפטים נתפרסמו אצל אומה אחת
ולא נתפרסמו אצל אומה אחרת'
וכל מה שיהיה הענין מפורסם אצל
אומות רבות היה האמתות בו יורר'
חזק' וכן המקובלות פעמים שיהיה
המקובל אצל אומה זולת המקובל
אצל אחרת' וכל מה שיושג בחוש
שלם

המושבים' שהם מושבים לעין
שלא יצטרך עליהם מופת או
ראיה המושכלות כמו הם שהם מובנות כמו שכל
הראשון שהכל יותר גדול
מן החלק וכו' לא יצטרך
מופת' ואם תשאל למס'
הקדים המושבי' לפי שכן
המושבים אלו כעתקים ל'
המושכלי' מפורסמים כמו
גלוי הטעות מאחר נכבד
כמו משה רבינו ע"ה ו'
ואחרים כמו ר' ל' כי אכחו
אכנס כנקש ראיח על'
היות האיש אשר יקובל
מחננו שהוא אחת בכלל'
ולא יטקש ראיח על כל'
מאחר ל' כי אחר שאם
יודעים באמתת שהוא
ראוי לנטאס כחמיתנו
למחך בדבריו האמת'
דמין זה אכחו במס'
רבינו ע"ה ויאמרו כה'
וכמה עבדו כלומר שכל
זה שהיה עשה היה מנד'
הטרא ית' אף היו מסופקי'
אם הטרא ית' עם האדם
אם לא עד שמעמד כד'
סיני הודו ואמרו היום הוה
ראינו כי ידבר אלהים את
האדם ומי והנכבדים בהם
האמת בהם כלומר כפי מה
שהוא אדם יהיה האמת
המניע מן המושבים ו'
והמושכלים אכל כמותי'
וכמושכלים כלם שויים כל'
מס' ופלוסו' ימייב שיקכל'
כלהעניינים כדגש כ'
בשכל בקבלה ואף אכל'
יעשם לו זהו הדגש וכפס'
אחר משפט נבחרה לנו
זה

שער שמיני

זה השכל שהוא מפריד בין המענה והנאה מלוק לאיתן מלוק הוא שאין המפורסם אחר אבל מתחלק כפי התחלפות האקלימים ויתרון הוא

התבאים כעבאר במפר המופת ומלאכת הויכוח הקדמותיו מפורסמות בטון שהוא מפורסם שכל בעלי מים מכינים למים התחתון ובטון שום משרבם עשה ממנה

הקדמ' למכנה עם הקדמ' אחרת להוליד שכל בעלי מים מיעים למים ה' סתמטון והקש ההלנה דונה לומר הדרכות הם מהקדמות מקובלות בטון שתחנא בתלמוד שדורשין מקראו הדכז מנד שקדם להם הקדמות מקובלות אף על פי שהפסע אינו כוכל אותו והקש הקשעא' תהיינה הקדמותיו ה' מהקשים מועים כמו שתאמר כל מועיל טוב ויש דע שהוא מועיל אם כן הטוב הוא דע וזה ה' ההצעה מנד שקדם ויש מנד העבין כמו שתאמר כל מה שרואה האדם הוא כמו שרואה והוא רואה את האין אם כן הוא אין זהו כפול יענה עמס ל' עם מלת הוא וספקר הוא שיספקר בה הוא מנד ענתו כגון שהיא סוכר שקוטק המוכנה שזה לכלש ושהאין כדורית וכאלו השקדיות הם מנד ענתו שהוא מסקר בה כלומר בדכר ואף על פי שהדכר אמת בענתו ומלאכת סוכר הוא חקוי ודימוי ליופת ולגב' בטון שימשלו האשה הכאה לשוטנה ו' ולמרגלות בדמיון החסי כלכל ולמכוננת ידמו אותה

שלם יהיה המגיע ממנו אמת בלא ספק וכן חמושכלות כולם הראשונות והשניות אמתיות רוצה לומר במושכלות השניות בחמונת הנדסיא וחשכונות מהתכונה הנח וז' כולו מושכל אמת כי הוא יחבא בתקדמות קרונות רובם למושכלו ראשונות וכן כל מה שהוציאו בנסיון בשלשול האשקמוניא ל לבטן ועצור לבטן אותו העפצים וז' כל מה שדומה לו אמת וכל מרד שתניע ידעתו באחר סאלו הדרכ' אמתיים אנשי תהגיון יקראו אותם המשפטים המגיעים באחר סאלו הנדרכים אמתיים ואחר לו התצעות תדע כי כל הקש תהיינה שתי הקדמותיו יחד אמתיות הנד נקראו ההקש המופת' ועשיית אלו ההקשים וידעת תנאיהם הוא אשר נקראו מלאכת המופת' וכאשר תהיינה הקדמות ההקש או אחת מהם מפורסמות נקראו ההקש הנצוח ועשיית אלו ההקשים וידעת תנאיהם הוא מלאכת הנצוח וכאשר היו הקדמות ההקש או אחת מהם מקובלות נקראו ההקש ההלצה ועשיית אלו ההקשים וידעת תנאיהם היא מלאכת ההלצה ובכאן מין אחת מן ההקש יעשרה בהם הטענה ושקר יקרא אותם ההקשים אשר תהיינה הקדמותיהם

או

כפי מציגת כי המפירסם בארץ הזאת הוא שהנבנה והכילוף הוא דבר מענה עד מאל והסך הוא כ' בארנות ישמיעל כי שם הם משכנים לו העכרים לפי שהם אומרים שזה העבין מניע מהל' ית'מים הגב להנאיא מיד מכרמה ש' שאינו שלו כמוש שלם רונה לומר שלא יהיה כעדר המוש וכל מה שיוסג כמוש שלם יהיה האמת המגיע ממנו אמת בלי ספק וכן כל מה שהניא הנסיון בשלש' האשקמוני' לבטן שגד אותו העפצים שלו הדרכים שהניאם הנסיון באורך סוזן עד ששכ כמו מונג וכל דבר שמונח מהם אמת בלי ספק ואחר אלו ההנעות רונה לומר הקדמות יחד אמתיות כמו כל אדם שי וכל מי מניגס אם כן כל אדם מניגס הקש הנבנה רונה לומר חויכות הקש ההלנה ל' שהקדמותיו מתישבים בלב לשעה ר' ראשונה טעה בהיכלות המכית ענתו הוא טועה בהקדמה היא או טעה בתורם כלומר יש טעות בקנת ההקדמות או שקר בתורם מנד שיתוף השם כי טעויות השיתוף היא סבה לכוני כוב ושקר בדמיון ומקוי

שער שמיני

אותה לפנים ולזיוס מוֹלָךְ וְכֵלָהּ חֲדָשִׁים וְשִׁיר
הַשִּׁירִים הוּא מְכַלֵּל וְזֹאת הַמִּלְאָכָה כְּמוֹ שֶׁתִּבְאֵר
לְעֵצֵיכֶם חֻכֵּים יִשְׂרָאֵל בְּלִבָּתָם : וְעַתָּה שֶׁכֵּן

רָאִיתָ לְמוֹפֶת הוּא כְּשֶׁאֵנוּ
לְוָקִים מוֹפֶת מִן הַעֲלָה
אֶל הַעֲלֹל כְּטֹן שֶׁאֵנוּ מִ
מִנִּיאִים : מִן הָאֵשׁ עַל
מִנִּיאֹת הַעֵשָׁן אֶל רָאִיתָ
הוּא כְּשֶׁאֵנוּ לְוָקִים רָאִיתָ
מִן הַעֵשָׁן עַל הָאֵשׁ :
שֶׁעַר ט בְּתֵת הַחֲמִשָּׁה
אֲרֻכָּה :

הַחֲמֹר וְהַטֹּרֵם : וְהַטֹּרֵם
וְהַתְּכֵלִית לְפִי שֶׁדָּבָר
לְחַמְלָה כְּחֻשָּׁתִים אֲשֶׁר
לֹא יִנְטָרֵט לְרֹאשׁ וְהֵם
אֲרֻכָּה הֵיטָל הֵנָּה נֹזֶה
הַכִּיקָנָם בֵּן אֲרֻכָּה כְּכֹחַ
הַכִּתְּבֹת : וְזֹדֶת הַטֹּרֵם
וְלֹא הַטֹּרֵם הַשְּׂמִי כִי אֵיט
אֵינוּ טֹרֵם אֶלָּא תַּחֲנוּנָה
אֶל הַמְּשֹׁלֵשׁ הוּא הַכִּלְקָה
כְּשֶׁלֹּא אֵיט שֶׁתִּנְחָן אֵינוּ
אֶל חֶסֶל כְּעֵלְמָל לְהַרְאֵת
עֲנִיּוֹ מִה שֶׁהוּא מְנוּיָךְ
מִנְּפִיכִים וְעַתָּה שֶׁהֵיטָל שֶׁנִּי
מִשְׁלִים וְלֹא כְּתֻמָּה לְרֹאשׁוֹן
לְפִי שֶׁכֵּן לְסֻכּוֹת הַשְּׂמִי
הַזֹּאת שֶׁהֵם טֻבְעוֹת וְהֵם
קְדוּמִים

הַמוֹשְׁכֵלֹת הַשְּׂמִי : הַמְּפֹרְסֻמוֹת : הַמְּקוֹבְלוֹת : מִשְׁפֹּט אֲמִתִּי : הַהֶקֶשׁ הַמּוֹפֶת
מִלְּאֶכֶת הַמּוֹפֶת : הַהֶקֶשׁ הַנִּצּוֹת : מִלְּאֶכֶת הַנִּצּוֹת : הַקֶּשׁ הַהֲלָצָה : מִלְּאֶכֶת הַהֲלָצָה
הַהֶקֶשׁ הַמְּטַעֵה : מִלְּאֶכֶת הַהֲטַעֵה : הַהֶקֶשׁ הַשִּׁיר : מִלְּאֶכֶת הַשִּׁיר : הַנִּסְתָּר :

שֶׁעַר ט סֻכּוֹת הַנִּמְצָאוֹת אֲרֻכָּה הַחֲמוּר וְהַצּוּרָה וְהַפּוֹעֵל : וְהַתְּכֵלִית : רִמְיִן
וְהַעֲזָרָה : הַרְבּוּעַ אִם הוּא מְרֻבֵּעַ אִם הוּא מְשׁוּלָשׁ : אִם הַעֲזָרָה אִם הוּא עֲזָרָה
וְהַתְּכֵלִית הַיִּשְׁבִּיעֲלִי : וְכֵן לְפִי דֶרֶךְ מִשְׁלֵם חֲמוּר הַבְּרֹל וְהַפּוֹעֵל הַנִּפְתָּ וְצוּרָתוֹ הַאֲוֹרֵךְ
וְהַעֲזָרָה רַחֵב וְחֲדָרֵי הַקִּצּוֹת וְהַתְּכֵלִית שִׁיחֲרוֹנוֹ : וְאֵלּוֹ הַאֲרֻכָּה סֻכּוֹת הֵם מְבֹאָרִים
נִרְאִים בְּעֵינֵינוּ הַמִּלְּאֶכֶתִים כֻּלָּם : כִּי בִלְ אִמֵּן אֲמֵן : צִיּוֹר הַצּוּרָה אֲשֶׁר צִיּוֹר בְּחֹמֶר מִה

שער השיע

דוכה לומר המצמידה אמת הדבר ומוניא להיוט אשר אליו יטלת לכלקו מן הדבר כונה לומר כמו שאם יכלת להכיר כח הדבר מן האדם

היה עץ או ברזל או נחושת או שעה או זכוכית בעבור כוונה יכוין אותה בכלי ההוא וכן הוא הענין בנמצאות הטבעיות ראוי שנבקש בהם אלו הסבות בעצמם וזולת זה : כי אנחנו לא נקרא התמונה והתוא בעניינים הטבעיים צורה שלשון תמונה ותואר נופל בלשון עברי על הצורה המוחשת בחושי בין שתהיה מלאכת או אין מלאכת רק נכדל כתואר בני אדם : אבל נקרא צורה בעניינים הטבעיים הענין המעמיד לאותו הסין המיוחד בו אשר אלו יכולת לסלקו מן הדבר שהוא לא יהיה הדבר ההוא מאישי אורנו הסין דמיון זה האדם מן העניינים הטבעיים חוסרו הוא החיות וצורתו הוא הכח המדבר ותכליתו הוא השגתו המושכלות ופועלו הוא אשר נתן לו הצורה רוצה לומר אורנו הכח המדבר כי ענין הפעל אצלינו מסציא הצורות בחוסרים והוא האל יתברך : ואפילו לפי דעת הפילוסופים זולת שהם יאמרו כי הוא הפועל הרחוק ויבקשו לכל נמצא מחורש פועלו הקרוב כי אלו הסבות הארבע מהם קרובות ומהם רחוקות דמיון זה בפעל כי אד עלה מן הארץ והגיע האויר תנועה חזקה וחדשה רוחות חזקות ועם נשיבת אותה הרוח החזקה שברה גזע תמרה ונפל על כותל ושבר הכותל ונפל מן הכותל התוא בהתנועעו אכן על זרוע ראובן ושברו

תנה

היה מתבטל מניאות מן האדם וזה המותאם תשאל איך מניא המומד מות ואמר כך אשר שמוערו הקרוב הם אכזרי ים להשיב כי למעלה דבר בחי שחיי הוא כמו מומד אל השין אבל באכזרי שמו הוא מומד אל איש אשר ונאיש אשר ידבר אם כן לא יקשה מזה לזה ותכליתו ואם תשאל למה הקדים סטועל לתכלית סיס כדאס שהנודא יתעלה משפיע שטועו ואפילו על מה שאינו ראוי בחייון להקביל השפיע ההוא וכן אמר שתכלית מנד הנגנו הוא השגת המושכלות יפעל כהכרח הוא מאלו הוא האס והפס והאור והאחז מים קר ולם אור חס ולם אס חס ויבס ארץ קר ויבסה ומה שמד סדכ ביחס הוא להודיענו סקכל הנורה ההוא כפי המומד כמו שהוככל מה שנתרך הוא למלאכת מעלות או יתהוו קנתס מקנתס כמו שהמים מ מתהוים מן האש והאור מן המים וכן כלם אשר כשכילו אחד כשכילו לפי שאין להוילי מניאות מן לשכל ולא נשכל לכד יעשה נורה ומה שלא ס הביאו דכתיבו אל משל נורס

שער תשיעי

יא

לאו דווקא כי כבד כתבאל כפכר הכפש כי אין
השכל יכול להתפשט בדבר שהוא כעדר הנורה
אכל לפי דעתי שאחר אשר נשכח מהנורה תאריך
אשר אנחנו מתארים אותו

שער י דמיון זה

האדם או

הכוס או העקרב כונס

לומר הניא הכב אלנו ס

המשלים להודיענו שכל

משתתף לל אישיו נענע

לל אף על פי שהמטלה

מקרה מנד שנעמו האדם

אינו מנד שהוא שומק אין

מנד שלא מלט שום אדם

מן השמק והוא נענע

בתחלת

הנה הפועל הקרוב המשביר לזרוע

הוא האבן והפועל הרחוק עליית

האיד והרוח ונזע התמרה הם

פועלים גם כן לשבר הזרוע אלא

האחד מהם יותר קרוב מן האחר

דמיון זה בחומר הנה זה ראובן

חומר הקרוב איברי הנוף והחומר

אשר הוא רחוק ממנו הליחות הד

יסודות אשר מהם נהוו האיברי

וידוע כי שורש כל גשם הוא צמח

האדם והחום אשר הוא רחוק ממנו

לא שכנכי אותי על פי מה

שהוא כי זה נפגע בחיקו

שער י הענין הכולל

אשר יכול מ

מספר האישי והוא מעמיד

עבדות הסוג כל אחד מהם

כקראתו מין וחלוקה קדרי

הודעת חסין להודיע הסוג

כי יתגר ואי להקדי' הכונ

אל המין כמו שגשה פ

שוכנסם כונה לומר כי

הוא

הוא הים והאיר והאש והארץ אשר מתבוננים יהיו הצמחים ואלו הד' הם אשר נקרא'

היסודות והחומר אשר הוא רחוק מהיסודות האלו הוא דבר המשותף באלו הד' אשר

יחמו אליהם יחס השעיה לכל כה שיעשה מן השעיה או יחס הוהב לכל מה שיעורף

מהוהב כי התבאר בשופת כי אלו היסודות ישתנו קצתם אל קצתם ויהיו קצתם

מקצתם אם כן יש להם בלא ספק דבר משותף הוא חומרם וזה הדבר המשותף אל

היסודות הד' אשר נשכילוהו בהכרח הוא אשר נקרא אותו החומר הראשון ושמו בלשון

היונים ההיולי כמו חומר הנגלים והיסודות נעדר מכל צורה ונקרא חומר פשוט וכן

רבים מהשילוסופים והרופאים יקראוהו אל ענצאר ועל זה הכרח בעצמו יעשה בצורה

והתכלית עד שיחבאר התכלית הקרוב מן התכלית הרחוק וכן הצורה הראשונה

והאחרונה וכלל השמות המפורשים עניינם בזה השער עשרה שמות והם

החומר והפועל והצורה והתכלית הסבות הקרובות הסבות הרחוקות

היסודות החומר הראשון אל היולי אל ענצאר

שער י הענין הכולל אשר יכלול מספר האישים והוא מעמיד עצמות כל

אחד מהם נקראו מין רוצה לומר כמו שהיה מתחלה כי כל עצם

לשון בעצמו הוא כלום כמו שהוא והענין הכולל אשר יכלול שני מינים או יותר ויהיה

מעמיד להם נקראו סוג והענין אשר בו יוכר ויובדל המין מוולתו ויהיה אותו הענין

מעמיד לו נקראו הבדל וכל מה שימצא לכל אישי המין תמיד ולא יהיה מעמיד

לאותו המין נקראו סוגלה והענין אשר ימצא ברוח המין והוא או למעט ממנו ולא

יהיה מעמידו נקראו מקרה הנה אלו החמשה העניינים הכוללים לפי מה שמנו אותם

הקודמים דמיון זה אמרנו האדם או הסוס או העקרב הנה כל אחד מאלו נקראו מין

וכל אחד מהם יכלול אישי חסין והוא כראובן ושמעון אישי האדם ויקרא התי סוג

להיות

שער עשירי

בתחלת כתיבתו הוא טעם מקרה קיים בנפשו
כחו השמחות נופת שהופת הוא נושא השמחות
גם כן הנחת כחם שהוא כולל כל האדם וזן וזן

המקרים שהם מתהנים
ואנחנו בקראנו גם כן ה
העצם שהוא מונע עליון
שהוא כולל : גדר העצם
הוא הענין שבקיומו יתקיי'
הדבר וכמו כן יפרד הדבר
כלומר כבוד העצם יכבד
הדבר והעצם הוא כלל
סמנה הראשונה והשכלים
הנפרדים והנפשות ה
האנושיות : והכננים
והעלגלי והסודות והדומים
והמקוריים והנפשות ונעלי
מיים והאלים והשני הכח
ותחת הכח מינים כמו
סמנתם והמתעדר :

הכונ מה שאין כן מן
הכונ למין ושאר הפרק
כאשר כתבתי במא שיעש'
פורשם ועשרה מאתנות
בספר המאורות והשמה
ספרים כנר ביארוס כ
בשער שמיני ככה זה מה
שנריך לבאר בשער קום :
שער יא

להיות כולל מספר מינים באדם
ובסוס ובעקרב וזולתם : ויקרא
הרבור ההבדל לאדם כי הוא יבדיל
מין האדם ויכיריו מוולתו : וזה
הרבר רוצה לומר הכח אשר בו
יצוירו המושכלות הוא מעמיד
לאמתת האדם : וכן ראוי שנחקר
כל מין ומין עד שנדע הבדלו המעמיד אותו : ונקרא השחוק
הסגולה לאדם כעבור שהוא ימצא לכל אישיו תמיד ולא
ימצא למין אחר וזולת מין האדם : שאלו שאינו מעמיד : וכן
רוחב החוה והיותו נצב הקוסה : ורחב הצפורנים כל אחד
מאלו נקראו סגולה לאדם : בעבור שהוא לא ימצא כי אם
למין האדם לבדו : וימצא לכל אישיו בטבע : וכן ימצא לכל
מין בהכרח סגולה אחת או מספר סגולות : והענין הכולל
אשר נמצאו יותר כולל מן חסין או יותר מיוח מסנו נקראו

מקרה : כתנועה לאדם : הנה היא יותר כוללת מן המין או השחרות בו כי היא יותר
מיוחדת מסנו כי אין כולו שחור וימצא השחרות גם כן לזולת האדם והיא יותר כוללת
מסנו : ונקרא השחרות והתנועה ומה שדומה להם מקרה : והמקרה שני מינים מסנו
מקרה קיים בנושא כלתי נפרד מסנו כשחרות לופת ולוכן לשלג וחום לאש : ומסנו
מקרה שהוא נפרד בעמידה וישיבה לראובן או החום לברזל ולאבן : ומבואר כי כמו
שהחיי יכלול מיני בלח כולם והוא סוג וכן הצמח יכלול מיני הצמחים כולם הנה הצמח
גם כן מיני : וכן הדבר אשר יכלול הצמחים ובלח והוא הגשם הנוון נקראו סוג : וכמו
שהגשם הנוון יכלול החי והצמח והוא סוג גדול : כן הגשם הבלתי נוון יכלול השמים :
והכוכבים : והיסודות : המקרים : והוא גם כן סוג אחר : וכאשר אמרנו הגשם במחולס
הנה הוא יכלול הכל : ואין שם סוג יותר כולל מסנו : ואנחנו נקראו גם כן העצם
ונקרא הגשם המחולס הסוג העליון : ונקרא האדם והסוס והעקרב והחמר והברזל
והדומים להם המינים האחרונים בעבור כי אין תחת כל מין מהם זולת איש המין רוצה
לומר פרטים כמו האדם שכולל ראובן שמעון : ונקרא החי סוג אמצעי או
מין אמצעי כי הוא סוג בסמיכות אל מה שתחתיו ממיני החי והוא מין בסמיכות אל הגשם
הנוון אשר עליו אשר יכלולו הצמחים : וכן הצומח גם כן סוג אמצעי למה
שתחתיו ומין אמצעי למה שעליו : ונקרא החי והצומח המינים החלקיים
כי סוג הנוון יחלק לחי ולצמח לא זולת זה :

ורע

ורע

שער עשירי

יב

כי הסונים העליונים לכל הנמצאות לפי מה שבאר ארסטו עשרה סונים:

הסוג הראשון העצם	הסוג השני הכמה
הסוג השלישי האיך	הסוג הרביעי המצטרף
הסוג החמישי הצליל	הסוג הששי האנח
הסוג השביעי המצב	הסוג השמיני לוי
הסוג התשיעי שיפעל	הסוג העשירי שיחפעל

ואלו העשרה סונים האחד מהם והוא הראשון העצם והתשעה מקרים. ולכל אחד מהם מינים אמצעיים ובינים אחרונים והבדלים וסגולות ואלו העשרה סונים העליונים אשר יקראו מאמרות וידיעת אלו המאמרות וכל משיגהם ודמיני סוגיהם האמצעיים ומיניהם ואישיהם כמה שאינו ראוי בזה המאמר אשר אנחנו נתחיל בו והוא הספר הראשון מספר ההגיון והשני יכלול על המושכלות המורכבות והוא ספר המליצה וספר שלישי הוא ספר ההקש וכבר קדם וזכרון ענין ההקש ומינין ותמונותיו ואלו השלשה ספרים כוללים למח שבא אחריהם מן הספרים החמשה הנשארים והראשון מן הספרים החמשה והוא הספר הרביעי הוא ספר המופת והספר השמיני הוא ספר הנצות והששי הוא ספר ההלצה והשביעי הוא ספר ההטעאה והספר השמיני הוא ספר השיר וכאשר נבאר כוונת אלו הבינים וכשנזכיר סוגו והבדלו נקראהו גדר ואם נבארהו בסוגו וסגולה מסגולתו נקראהו רושם או חוק דמיון אחרנו בגדר האדם חסדבר הנה התי סיגו והרבנן הבדלו ופעמים יגדר האדם גם כן כשהוא חסדבר מת ותחיה המות התיא הבדל האחרון אשר יבדיל בינו ובין המלאכים ואם ביארנו שם האדם שנאמר שהוא חסדבר החזה או שנאמר הוא חסדבר הקומה או חסדבר הנה נקרא לו רושם וכן פעמים נבאר השם ונכירהו בסוגו וסגולתו כאמרנו בכיור שם האדם הוא יחוב הוא חסדבר יקנה וזה גם כן נקראהו רושם הנה כלל השמות אשר התבאר ענינם בזה השער שבעה עשר שמות והם אלו:

הסוג השני האיש ההבדל הסגולה מקרה קיים מקרה נפרד הסוג העליון המין האהרון המינים האמצעיים הסונים האמצעיים הסונים החלקיים

הסונים העליונים המאמרות העצם הגדר הרושם וזכרנו העשרה מאמרות ולא ביארנו מהם וזל ענין מאמר העצם כי ביארנו מה שנשאר קשה על המתחיל ויארין אריכות אפשר שלא יובן ממנו דבר כי אם זהתבוננות ולמוד מופלג והנה הכוונת באלו השערים שביין כל מי שיקרא אותו ביאר עניני אותו המפורשים

שער יא	אחד מדבר צנייכים אין נדון האדם להשכל אותם כגון החמשה כללים והעשרה מאמרות ומה שממשך להם כל הכה בזה הענין לנאור הדברים ההכרחיים לאדם ללעת אותם כדי שיהיה לאוי לדבר אותו כגון שמשך והולך יסדת האמן	שער יא	כל מה שימצא לדבר מזה תמיד כדירות האמן לשטה וחוב מורת לבח בוביחתו	היו מן האדם היסוד מן זולת האדם בעליו האיד הכה נקרא מה שמחקה ואלו המאמרות לנאור זה הענין עם שאינם דברים עיוניים התיא הכה להועיל אל תחזין להענין ממדענת הזמן למדענת השלמים האותיות לדבר עממם קנה
--------	---	--------	--	--

שער אחד עשר

הנה הוא בלתי יודע לדבר כלומר כל מי שאינו יודע לדבר אלו הדברים אינו יודע לדבר וכאשר הושינו דברים אי אפשר התחברם ההפכים הם המתנגדין שאפשר מניאות

האכן למטה הוא הטהר צעצו המושם בחן שעל ידי זה תרד בטבעותיו וקשות לבעלי חיים בזכיות בענין אחד כי היותו והזכיות הם עבם אחד וכן מה שיחנא על

הרובים כן באמרנו האל בעל חמש אנכיות הוא גם כן בעצמות אף על פי שצמצום יתנא בעל ששה אנכיות יתירה לפעולה הראוי לפעול כפי מה שמתבאר בחדש העצש זה יקרא כלו עצמותי

וכן כל מה שיחנא חזק על היותו וט' ועל הכלל העניינים הטבעיים כלם אם היו על הדבר הנה הם עצמותיים כלומר שיש לנו להשגל בשכלנו שהם עצמותי לא מקריים אלא מה שמיאות על הצמצום כלומר שלא יאריע אלא פצם אחת כשטע או פצם אחת כיוול יאחר ט שהיא חזקה כפי מי ששיסוד יסוד נר ויסנא ט מטמון כי מניאות ט המטמון לא הייתה עניתי לחסיד היסוד ולא חסידית היסוד לחניאת המטמון וכקרא בספר השמע ו הודמכות וקרי וכתבאר לשם שאין לו שעל וככה הוא דעת ארסטו' הנה יבאר מה שכתבם ומה שמתקרה ועתה יבאר מה שכתב ומה שכתב על שהם במדרגת העצם והמקרה כמו שכתבאר והולך וההכלל

בזכיותו נקראהו בעצמות וכן כל מה שימצא על הרוב נאמר שהוא עצמות גם כן כאמרנו כל אדם בעל חששה אצבעות ואעפ' שימצא בעל

ששה אצבעות וכן כל מה שימצא על הרוב בוסן כמצאיו הקור בוסן הסתיו והחום בוסן הקיץ הנה גם כן יאמר בעצמות וכלל העניינים הטבעיים כלם ואם היו על הרוב הנה הם עצמותיים וכל מה שמצאיתו על המעט יאמר שהוא במקרה כמו שיחשור יסוד ויסא מטמון וכלל העניינים המקריים כלם שאינם מכוונים היו טן האדם או וולת האדם נאמר על כל מה שימצא מהם שהוא היה במקרה

הנה זה ענין מה שבעצמות וענין מה שבמקרה וכל תואר יתואר בו דבר מה והתואר ההוא נמצא בדבר ההוא בעת שיתואר אותו הנה נאמר בתואר ההוא שהוא נמצא בפועל וכאשר יתואר הדבר בתואר בלתי נמצא בו עתה אבל הוא מוכן ומזומן שיגיע לו התואר ההוא רנה אנחנו נאמר כי התואר ההוא בכח המשל אמרנו בחתיכת הברזל

שהוא סייף כי הוא מזומן שיהיה סייף הנה הוא סייף בכח ואין חתיכת בלבר והעור כן ויש הברזל גדול בין העור ענין הסייף מחתיכת הברזל ובין העור מענין הסייף מחתיכת העור כן אמרנו בילד אשר נולד זה כותב ענינו שהוא כותב בכח הרחוק ואמרנו בנער קודם שיתחיל בלימוד שהוא כותב בכח הנה הוא כח קרוב לענין יותר מן הראשון ואמרנו בו בעת לימודו שהוא כותב בכח הנה הכח הזר יותר קרוב מסד שלפניו ואמרנו במי שיתעס' בכתיבה בעת שהוא ישן שהוא כותב בכח הנה זה גם כן יותר קרוב מן הראשון ואמרנו במי

שהוא ער ולפניו הקולמוס והדיו והקלף שהוא כותב בכח אבל הוא כח קרוב מאד ולא

פירש אחר מין האדם או מולת האל כגד ב' חכים מקריים הנחבאים מקרה הכופ' מפאת עצמו ומקרה הכופל בכתיבה הכופל מ מפאת עצמו כ' ידית אכן למטה וכעשה כאל לישי' וזה אמרו או מולת אדם או הכופל בכתיבה כיו שלעצ' ללכת בחוק' פלוגי וכמני הדך יתנא מניאח וזה אמרו מין האדם :

שער אחר עשר

יג

והנהכל שכן הסוף למחית הכהן וכן העדר
עבין הסוף מחית הכהן וכן העדר
מחית הכהן הוא למעלה מה שאין כן

עבין הקבין וההעדר בהם
ההסכמות אלן השמות
שאל קודאין מתנגדים
והסכ' הוא על דרך הסכ' ל
לא שיהיה על דרך טבש
כי כל כך היינו יכולים ל
להסכ' סקנדל למתנגדים
הסכ' וההסכ' מתנגדו

ולא נקראו כוח כפועל כי אם
בעת שיכתוב וכן כל מה שדומה
לוח ואולם הארכנו לבאר זה
הענין בעבור שהפילוסופים אמרו
כי כל מי שלא יבדיל בין מה שבכח
ובין מה שבפועל ומה שבעצמות
ומה שבמקרה ובין העניינים
המלאכותיים ובין העניינים

מתחית העדר כי הוא
מתנגד לנא מתחית סוף
וכלל לדעת ההפכים שיש
ביניהם למעשה לבין ההפכים
אשר אין להם למעשה כי
לא מתנגד למעשה דק ה
ההפכים האלו מתנגדו
ההפכים וההפכים וההעדר
והקבין כמו האור וההעדר
וההפכים וההפכים וההפכים
קבלת כלומר ואלו
שיש יתרון למחית על
ההפכים כיתרון האור על
ההפכים וההפכים

הטבעיים ובין הענין הכולל והפרטי הנה הוא בלתי יודע לדבר
וכל שני דברים שהם כאשר נמצא אחד מהם הסתלק מציאות
האחר נקראים הפכים כחום וקור ולחות ויובש מן הדברים
ההפכיים מה שכן האמצעיים כחום והקור כי ביניהם המושג

ומהם מה שאין אמצעי ביניהם כוון וגמר במספר כי כל מספר אם זוג ואם נפרד
וכאשר היו שני דברים אי אפשר להתחברם יחד במקום אחד אבל כי אחד מהם מציאות
דבר מה ואחר הסתלקות אותו המציאות והעדרו כעורין וכראות הנה אנחנו נאמר כי
הראות קנין והעורין העדר ולא נאמר בהם שהם הפכים כסו שנאמר בחום ובקור כי
החום והקור תלקם במציאות שוה ואין החום אפשר המציאות יותר מן הקור ולא הקור
אפשר המציאות יותר מן החום ואין כן הראות והעורין ובוה יבדל בין ההעדר והקנין
ובין שני הפכים וכן אמרנו החכמה והסכלות נאמר החכמה קנין והעדר הקנין החכמה
סכלות וכן העושר והעוני ומציאות השער בראש והקדחות ומציאות השני כפח והעדרם
והרבוז והאלמות כל אלה נקראים קנין והעדר ולא יתואר בשם החעדר כי אם אשר
מטבעו שימצא לו הקנין שהוא הנכוחי להעדר ההוא כי אנחנו לא נאמר בכוחל שהוא
סכל ולא עור ולא אלם הנה זה ענין הקנין וההעדר בהסכמתו ומן השמות מה
שכאשר תשמע אותם יובנו לך עניינם אשר יורו עליו בלשון ההוא מבלי שתצטרך אל
הקשה בין הענין ההוא ובין דבר אחר כאמרנו הבדיל והנחושט והמאכל והמשהח
והעמידה ומה שדומה להם ומן השמות שלא יגיע לך הענין ההוא שיוור בשם ההוא כי
אם בהקשה בינו ובין דבר אחר כאמרנו הארוך והקצר הנה לא יגיע בשכל ענין היות זה
ארוך כי אם בהקשו במדה שהוא יותר קצר מסנו ולא יצויר שזה קצר עה שיגיע
בשכלנו יותר ארוך הנה זה היחסר אשר בין הארוך והקצר ומדה שדומה להם
נקראו אנחנו ההצטרפות ונקרא כל אחד מהם המצטרף ונקרא שניהם יחד
המצטרף וכן המעלה והמטה והחצי והכפל והקודם והמתאחר והמתחלה והשוח
והאחזק והשונא והצב והכן והעבר והאדון כי אלו והדומה להם נקרא כל אחת

שער אחד עשר

והשאר כבר התבאר במאמר שורשיהם בראשית
יתר רחב מזה ומה שהזכיר בשמות המונחים
מבלי הקש למבדיותם הכרוך והנחשת הוא ל
להוניה מלב המהבילים

הנכם תקראוהו השם הנצוה ל'פי שהוא כוונה על
מכירו ודע כי תחת הסוף המתנגד הם ד' מילים
הפסכים והקנין וההעדר והמנטרפין והסחב

והשלישית: זהו צירוף הדברים
בשם הזה ומסודו והשלישית
במצד השני: כי מציאות
ראות חתם מן השדון כי
רוב הכתובים נבראו בראות
עין לרוב הכתובים נבראו
עיוסם הסכלות והעניות
לכן בשינוי השדון במסר
הראות או בשינוי הסכלות
במסר הסכלות וכן העושר
לכן נקרא עדר וקצין כי
רוב הכתובים יש להם שנים
לכן נקראו קצין:

[illegible]

מחם המצטרף כי הוא לא יגיע ענינו
בשכל כי אם בשעור והקשה בינו
ובין דבר אחר: והיחס ההוא אשר
ביניהם הוא אשר נקרא התצטרפו:
ואולם הענין אשר יקרא אותו
מקדק הערב הסמוך כנער ראובן
ופתח הבית הנקרא חשבם ההוא
נוטה וכן שואמר בשוללת
המחייבת מתערים כמו שקרב כן
נאמר בכל העדר וקנין וכל שני
דפכים וכל מצטרפים שהם
מתערים - הנה כלל השמו'
המפורש ענינם בודד

השער ששה עשר שמות • והם מה
שבעצמות • מ • שבמקרה העניינים
העצמותיים • העניינים המקריים •

סח שבכת סח שבמועל • הכח הקרוב • הכח הרחוק • ההפכי
אשר ביניהם אמצעי • ההפכים אשר אין ביניהם אמצעי •

הקנין • החזקה • ההצטרפות • המצטרף • המסור • חתונתו:
שער יב יאמר אצלינו בדבר שהוא קודם מדבר אחר על
חמש מ'י' אחד מהם הקדים כוון באמרנו נות

יותר קודם מאברהם: והשני קרימה בטבע כתי' והוא כי אתה
אם תוכל להחליק חזוי יבטל מציאות האדם, ואם יכולת להחליק האדם לא יבטל מציאות
החזי'. הנה אנוהו נאמר כי החזי' הוא יותר קודם מן האדם בטבע והאדם מתאחד מן החזי'
בטבע. והשלישי הקרימה במדרגה. כשני אנשים דרך משל אחד מהם שישב קרוב מן
חשלתון והאחר רחוק. הנה יאמר שזה קודם לזה במדרגה. ותרביעי הקרימה במעלה.
ותיא היותר שלם משני דברים והנכבד משניהם כמין אחד בעני' או בשני מיני' מתחלפ'.
דמיון זה שני רופאים שני סרקרקים אחד מהם יותר חכם מן האחר. הנה אנוהו נאמר
ביותר חכם משניהם שהוא היותר קודם במלאכת החי'. וכן אם תתחלפו חסלאכות כמו
שיחיה אדם חכם ואם לא יהיה מופלג בחכמה. ואדם אחר סרקר מחיד ברכוד. והנה
אנוהו נאמר בחכם שהוא יותר קודם מן הסרקר במעלה. כי מלאכת החכמה
קודמת למלאכת הברקוד במעלה. והתמישי הקרימה בסבה והוא שיחיה שני דברים

מסמך

שתאמר הנהו והם שם פוג ומין במעין כי הנהו
הוא העין בערך אל הנהו ופוג הוא בערך אל
האלהם והנהו הוא פוג בערך אלהם ומין בערך
אל הענים ועם כל זה הם

מספיקן במציאות. ולא ימצא אחר
שהם בלתי האדר. וזולת כי האדר
מהם סבת למציאות האדר. וזה
אנחנו נאמר בסבת שהוא דבר יותר
קרום סך ומחובב כמו שנאמר כי
עלירת השמש יותר קורמת מאור
חיים. ואעפ"י שהם כלם יחד כי
עלית השמש היא סבה במציאות חיים.

אַל תַּעֲנֶה וְעַתָּה כֹּל זֶה הָאֵל
 בְּתַנְיָא יֵשׁ טַעַם וְהַשָּׂא
 בְּכֵן הוּא בְּזֶק מִתְּחִלָּה
 מִכֵּן מִתְּחִלָּה לְאַמְכֹּר
 שְׁעָרָיו הֵנִי לְאַמְכֹּר
 יִקְרָאָהּ
 מִדָּקֵק הַצִּיָּב הַמְּעוֹל וְ
 בְּכֵן נִתְבָּא זֶה בְּחֵלֶת
 סִסְטָה

ואנחנו נאמר בשני הדברים שהם יחד בוסן כשיהיו נמצאים
בעת אחד. ונאמר שהם יחד במקום. כגון שיהיו נמצאים
במקום אחד. וכן כל שני דברים יהיה מרחקם יחד פחותה
אחת מדווקא אחד הגה אנחנו נאמר שהם יחד במדרגה. וכל
שני דברים מסתלקים בחיוב המציאות ולא יהיה אחד מהם
סבה לאחד הגה אנחנו נאמר בהם שהם יחד בשבע. כגון
החצו. וכן הסוכין יחד מצד הסמיכות יחד מצד הסמוכות.
הנה כלל השמות אשר התבאר עניינם בזה השער תשעה
שמות: והם הקודם בוסן. והקודם בשבע. והקודם
במעלה. והקודם במדרגה. והקודם בסבת. יחד בוסן. יחד
במקום. יחד במדרגה. יחד בשבע.

ונקראת האות מלה : וחשם ממנו מח שנקראו שם ישר : וסמנו מח שנקראו שם
 גושה : ואמר אכונצר אל פראבי כבר קרה בלשון הערב כי כל שם נקודו חולם הוא
 אשר יקראוהו אנשי מלאכת התנין שם הישר : וחשם שנקודו חירק או פתח הוא אשר
 יקראוהו בעל מלאכת החנין השם הנוטה הנה זה דבור אבונאצר : ואולם השם אשר
 נקראוהו בלתי מניע הוא שם מורכב ממלת לא והקנין כאמרך לא רואה ולא חכם ולא
 מדבר : והשמות אשר יקראם מדקדק הערב שמות הפועלים והמתפעלים הוא אשר
 נקראם אנוהו השמות הנגזרים : ואשר יקראו המדקדק המקור נקראוהו אנוהו המשל
 הראשון : והשמות אשר יקראום הנסתרים כמו אני ואתה : זהו : והווי : והלך והיור
 כעברו ועכדו ועכדו ונכדו ונכדו ונכדו ונכדו ונכדו ונכדו ונכדו ונכדו ונכדו ונכדו ונכדו
 ונקרא התואר והסתואר מאמר הורכב הרכבת ביאור ותנאי : מ' חבור ותנאי : כאמרנו
 ראובן הכותב ושמעון הלכן : וכן השם הסמוך והנסמך אליו ואלה הסמוכיות אשר

שַׁעַר י'. הִתִּיבָה אֲסֵר יִקְרָאֻהוּ מִדְּרָק חֶעֱרֵב הַפּוֹעֵל הִיא
אֲסֵר נִקְרָאֻהוּ אֲנַחֲנוּ חֶקֶן. וְכֵן וְכֵן וְכֵן.

ד' כ' 4' fi ברקרוק

שער שלשה עשר

ראובן כתיב • זה שכתבנו שם ישר כמו שצד
שם כיתה כמו כצד ראובן כאשר בו לחכם
ולא מומח ולא כואה הוא מורכב משני דברים
מהם לא שאינו חיוכים רק
דבר אשר כצד כאשרינו
לא כואה שר : דמיון זה
שאלמים השמות הנזכרים
אם כיו לכן חלוקן ושחור
משמעות ודומיהם : חסל
הכאזן רונה לוח' שיהיה
דאין לכל הסברים אשר
יצונו מזה כאשרך הלוח
הוא מקור להליכה ותאמר
תלך ילך חלוק הלכת ה
הלכת תלכו אלך ילך וכל
הכביי' כן והאותיות אשר
יקראו הנסתרי' מנד השם
החשוב בלתי נוכח וזה
כאותו עבדך או עבד כי
ליך אום ראובן עבדך או
דמיון זה בלשון העברי אדם איש אנש לזה המין מן ההי'
סבין מאכלת לזה הכלי הם שמות נרדפים • והיותם קוראים
העין העין הרואה ומבוע המים • הנה אלו השמות משותפים •
וקרא המים והאש והאילן הנה אלו השמות נבדלים • וכן כל
השמות דומים לאלו • והשמות השמות יחלקו לששה
חלקים • מהם משותפים שתוף גמור • ומהם המוסכמים ומהם
המסופקים • ומהם שיאמר בכלל וביחוד • ומהם המושאלים •
ומהם המועתקים • והשם המשותף הגמור הוא הנאמר על שני
עצמיות אין שתוף ביניהם כענין מן הענייני כלל אשר בעבורו
ישתתפו השם הוה כשם העין אשר נאם על חוש הראות ועל
מבוע המים • וכשם הכלב הנאמר על הכוכב ועל בחרוצה
לומר על הכוכב חסדברי והכוכב חמי והכוכב השמימי •
והשם הכוכב הנאמר על הכוכב ועל העשב • והשם הנאמר
בהסכמה הוא שיהיה ענין מעמיד לשני עצמיות או יותר וכשם
ההוא ראיה על כל אחד מאותן העצמיות בעבור הענין אשר
ישתתפו אותן העצמיות אשר אותו הענין מעמיד עצמורת כל
אחד מהם כשם חמי הנאמר על האדם והסוס והעקרב והדג •

בי

הספר והאות והחלה והקפה הישר כטן אדם חי
והנוטה כטן עבר ראובן כתיב כמחלך ככוף שצד
תשיעי : ואולם הסם אשר יקראוהו בלתי מביט
הוא שם מורכב מלה וקבין
כאמרך לא קבין אשר פ
כתבנו מחכו שהוא כמ
שם כפדל אס הייכו יכלי'
למנא לו שם שילול הלא
והשם ופירושו שהוא יעדר
הא ת • והשמות אשר
יקראם עקדקן העצב
שמות הפעלים הם אשר
נקראם אכחו השמות ה
הנזכרי' כמו באה ומתאס
שם נגזרים מן החסלים
הכאזנים הנלקחי' כשכל
זהם המקורים והוא בואה
או עצה שחור וזכר אלו
הם המקורים למלת ה
הנזכרים מהם והעצם
שהנזכרים יקראו ככתבים
לפי שאותה חם כתיב פ
שתאמר יוד של אבי או הא
של איה או כף של עבדך
הם כפתרים בלתי נעים
והם אותיות הכבוי' ונקרא
התאך והתחאך מאמר
קשור ותבלי כאשרכו ר
ראובן הכותב שאותה ההא
היא קושדת לבתב עם
ראובן ואבו מכבים לראובן
אמרי הכתיבה : ואולם
המלמד הפוסק נקראוהו
מאמר הורכב הרכבת פ
סייך כטן שתאמר ראובן
כתב או שתאמר ראובן
הולך כי כל אחד ואחד
הוא פסוק כפני ענמו
מלתי שכתבין לקשור ה
קבוש' מנשא כמו שכתבנו

כה

שער שלשה עשר

טו

בה' פרקים מההיישרה והשיות ימלקו מלוקה הכרחית לשלשה בונים והם הנבדלים והנדרים והמשתתפים ואצ"פ שיש שם שמות הרבה כגון

המכופקים והחורגים ו
הנעצקים והכחיתים ו
המושאלים על כל זה
לכבוד הם ככללים באלו
השלגות כמו שכתב אבן
עזר בתפלת ספרו הנזכר
פסד ההכרטי וענין אלו
השמות הוא מטאור והולך
השמות המשותפים ימלקו
לשכבה מלקיים והוא מ
מבאר אותם והם מובילים
להשיג מן ההעצמות
הנזכרים בכפד ההעצמה
כמו שכתב כל כינוי כלל
זה לא יתקן שהי הכלל
החזיק איך נזכר כי אינני
שהם משתתפים בשם אינם
משתתפים בענין כי זה
ההכרח שני החורגים
למשתתפים כי המשותפים
הם שניות רבים והענין
אחד לכל המשותפים ה
השמות אחד והענינים
הרבה כלתי מתדפי' יכלל
לדעת לזה נקרא שם
מסופק הוא לכי פים לו
יחס ודמיון למסופק ו
למוסכם כגון מניי שהוא
כאח על העבס ועל המקל
כי זה אינו ענין לפי
שהדברים הבאמרי עליהם
אינם משתתפים בשום דבר
כלל כי שיש לעבס מניאות
כך ים למקרה מניאות
אינו כמוסכם לפי שהשיות
למוסב אדם קיימת על נד
אמר מה שאין בן לעבס
ואמר כן למקל זהו אמת

כי ענין החיות אשר היא ההנחה
וההרגש נמצא בכל אלו המינים
וסעמירו' וכן שם כל סוג נאמר על
המינין אשר תחתיו בהסכמה' וכן
כל הברל נאמר על אישי המינין
אשר תחתיו בהסכמה ואולם השם
המסופק הוא אשר יאמר על שני
עצמיות או יותר בעבור ענין מדי
השתתפו בו ואין הענין ההוא ה
המעיד לאסחת כל אחד מהם'
דמיון זה שם האדם הנאם על ראוב'
התי' הרבר ועל איש אחר מת ועל
צורת האדם הנעשת מן העץ או מן
האבן או כסין ממיני הצור הנה זה
השם הנאם עליה בעבור השתתפם
בענין אחר' והוא תמונת האדם
ותוארו' ואין התמונה והתואר מעמי'
לאסחת האדם' הנה ידמה השם
הנאם' להסכמה שהוא בעבור שתוף
ענין מה בשתי העצמיות יחד נאמר
עליהם אדם' והוא ידמה המשותף
הנמור בעבור כי אמתת זה העצמו'
וולת אמתת זה האחר ובעבור זה
נקרא מסופק והשם הנאמר בכלל
ויחוד הוא שיקרא מין המינים בשם
סוגו' כאמרנו כוכב הנאמר על
כוכב מכוכב' השמים בכללו הוא
שם לאחד משבעה כוכבי לכת'

או שמינין עבדי ומפני זה נקרא אלה השמות
הנזכרי' בכתיבים וכן הכותף והכסוף הוא כאחיד
פתח הכית כי הכית סופך והפתח ככחך' על
הכית פתחך נחמד שהם
שנים בשם מתחלפים ב
בענין כי אחיות זה
העצמות דונה לומר עבס
האדם התי' וולתי ענמות
האדם התי' כי ענמות
האדם התי' הוא הכח הדבור
וענמות האדם התי' ש
שניעטו יקרא אדם הוא
דמות הפני שהוא החחוכה
והתאר' והתאר הוא ככב'
בכלל וייסוד הוא ככב'
ואם תשאל מיה ההבדל
אשר בין השם המוכבס
ובין השם הנאמר בכלל
וייסוד נשיב כי ההכרח
הוא המוכסב' אמר על
המינים מתחלפים מה
שאין בן בשם הנאמר בכלל
וייסוד על אשר יעתק
חזקו בשם התפלה ש
התפלה נעתקה אל
התפלה בנודה מיוחדת
דונה לומר האדם התי' יסוד
להתפלל התי' משל אלו
השם הנעתק בשם הסוס
הנאמר על הסוס שהוא מי
ועל הסוס המקויע עבס
האנטיטולאב' והנזוף הוא
מכור שאדם מחנך דבר
לדבר כאמרנו אל הנל
מנעמן למלה והמשקל
הוא

וכשם חשישה בערב הנאמר על כל מיני העשבים ועל הפרח
הצחוב אשר יצבעו בו הצבעים' והשם המושאל הוא השם
המורה על עצמות מה שבשורש הנחת הלשון והוא קיים על
אותו העצמות ואחרי כן יקרא בו עצמות אחר בקצת העתים
ולא

שער שלשה עשר

הוא כשהאלים סוקל וכשיעשה מדוים: מתוך
הוא כשהאלים מותך האותיות: הכלל כשהוא
מכריל: עדכר לדכר ויאחר הכלל על הכלל:

מאת למאת והוא כשהאל
מתיישב: אחר עליו שהוא
כח בחוקו ויאחר כח
בדעת וגם כן מאותיות
הכח והכח כח שיאמרו
שזה הדבר הוא כח
ויאמרו גם כן שזה האות
הוא כח כח כח ואת כח
שתאם שהאלף כחלת הוא
כעלמת כחלת לאו כחלת:

שער יד אחר שדני
כלל ה

הענייני הנדיבים לשלמות
הכח המדבר הוא כונה
לכאך עתה שטף הנזון
על סמך דברים באחרים
והוא מנאך והולך כי הוא
באחר על שלשה ובגר
זכרם הוא זל כפוך שלישי
מן החלק הראשון והכלל
שם כופל על הדבר ה
המינונית כלומר המלות
מן החכמה ועל הדבר
הפנימי שט ינייך מושכלו
ועל החשלים אשר יבא
להשכל מושכל הדבר
והנה ככאן שלשה דברים
מורגש מדומה מושכל
וטובת ההנזון הוא להשוות
הדבר המינוכי והפנימי
כדי שימשך המינוכי עם
הפנימי לא שיהיה כמו
המדכני שדכיה מינוכי
כלתי פנימי וזשם המלאכ
אכל הקודמים שם משותף
הוא כונה לכאך כי איננו
שאלו אומרים מלאכת ה
ההנזון א תשוב שהטובה
בו כי הוא מלאכת מעשיית
כען הנכחות והכנן כי זה
אינו אמת רק שם המלאכ
הוא

ולא יהיה קיים השם ההוא תמיד על
אותו העצמות השני כשם אריה
המונח על מין ממיני החי: ופעמים
יקרא בזה השם הגבור ממיני האד:
ורמין זה קראם הנדיבים וכמו אלו
השמות אצל המשוררים הרבה:

ומהם השם הנעתק הוא שיהיה שם
עקר הנחתו בשורש הלשון יורדה
על ענין מה: ואררי כן נלקח
בעבור דמיון מה בין שני העניינים
או בלתי דמיון ירכב השם עליהם
יחד על אשר נעתק מסגנו ואשר נ
נעתק אליו: כשם התפלה אשר
היא בשורש הלשון שם הבקשה:

ואחר כן נעתק א ענין מיוחד בצורה
מיוחדת: וכמו שם העמידה והעליה
והירידה והצרף והמסקל והחתוך
וההכרל והגת והנראה ומה שדומה
לאלו אשר כל אחר מהם יורדה
בשורש הנחת הלשון על ענין וולת

הענין אשר יורדה עליו אצל המדקדקים: כי הם העתיקו אלו
השמות לענין אחד: הנה כלל השמו' המפורש עניינם
בוה השער יח שמות: והם העצמות: השם הישר:
השם הנוטה: השם הבלתי פגיע: השם הנגזר: המשל ראשון
הנסתרים: הכנויים: השמות הנדרשים: הנברלים: השם
המשותף במוחלט: השם אשר הורכב הרכבת ביאור וחנאי:
השם הנאמר בהסכמה: השם המסופק: השם הנאמר בכלל
ויחוד: השם המושאל: השם הנעתק:

שער יד שם הרביר מהסכמת הקודמים מהכמי האומות
השלמות והוא שם משותף ימול על שלשה

עניינים: הראשון הכח אשר יחד בו האדם: אשר בו ישכיל
המושכלות וילמוד המלאכות ויכיר בין המנוגה והנאה ויקראו

הוא כשהאלים סוקל וכשיעשה מדוים: מתוך
הוא כשהאלים מותך האותיות: הכלל כשהוא
מכריל: עדכר לדכר ויאחר הכלל על הכלל:

מאת למאת והוא כשהאל
מתיישב: אחר עליו שהוא
כח בחוקו ויאחר כח
בדעת וגם כן מאותיות
הכח והכח כח שיאמרו
שזה הדבר הוא כח
ויאמרו גם כן שזה האות
הוא כח כח כח ואת כח
שתאם שהאלף כחלת הוא
כעלמת כחלת לאו כחלת:

שער יד אחר שדני
כלל ה

הענייני הנדיבים לשלמות
הכח המדבר הוא כונה
לכאך עתה שטף הנזון
על סמך דברים באחרים
והוא מנאך והולך כי הוא
באחר על שלשה ובגר
זכרם הוא זל כפוך שלישי
מן החלק הראשון והכלל
שם כופל על הדבר ה
המינונית כלומר המלות
מן החכמה ועל הדבר
הפנימי שט ינייך מושכלו
ועל החשלים אשר יבא
להשכל מושכל הדבר
והנה ככאן שלשה דברים
מורגש מדומה מושכל
וטובת ההנזון הוא להשוות
הדבר המינוכי והפנימי
כדי שימשך המינוכי עם
הפנימי לא שיהיה כמו
המדכני שדכיה מינוכי
כלתי פנימי וזשם המלאכ
אכל הקודמים שם משותף
הוא כונה לכאך כי איננו
שאלו אומרים מלאכת ה
ההנזון א תשוב שהטובה
בו כי הוא מלאכת מעשיית
כען הנכחות והכנן כי זה
אינו אמת רק שם המלאכ
הוא

שער ארבעה עשר

יו

אשר הכימה ארבעה עשר לומר שלא נודע ספר המופת על אחרת עד שכל ארבעה עשר והשלים מלקים כונה לומר כי ארבעה עשר הוא אשר התחיל ללמוד דרכי המופת לכי

אדם והכנה האנשים ה
היא בעניינים האלהיים
כלומר שכוין הוה כנר
בעדד' אלו ההגות
הכזום ו'ואין אלו חשני'
עליהם ומאמרי' שתחתיו
הקדושה היא מידו של ה
הקלה יתנך ויתעלה לך
משה רבינו עליו השלום
ואלו חונטמים של מי
שיקיים מנחתה הפאסניות
בזמן הזה יתה מי ה
השלמי' בעולם הזה כוח
ויש לו הפאסניות הנפש למי
בעולם

הוא משותף לציון ולמצפה כמו שזכר והולך
וזו ארבעה עשר עיונית' והחכם אכן סיבא
ביאר זה העניין בתכלית הנאור בפרק ראשון

מהספר הראשון אשר הוא
הקנין ומשם תגמול על
מלאכה עיונית' אחר
מכירת הלימודי' לא תעין
בעשתיים למת שהם עליו
כלומר כי אין טובת ה
הלימודי' לדבר במאכל
מכד מה שהוא כח נפש
כי אין הטובה לדבר נפש
אך מנד ש' אפשר לו ל
למאכל להנא לא נשך
הוא נדין לדבר עליו חנד
מה שהו נשך הכן הטנני
כיהוא מדבר עליו וינני
שהוא נדין לציון מנך
חור ההפך שיש בין ה
הלימודי' והנבני' כמו
שכתבנו במאמר רביעי
מהפס' : מכירת החכמה
הוא כחלק לזון ולכבוד
והוא ד' מדגות והם ה
האחדים והשני' והמאות
והא' מים ויש משכו ישר
הוא הפשוט כמו על ד'
על ד' שהם לו יש משטן
מעיקם כמו שנים ושנים
שהם ד' שני פעמים ד' הם
ה' ומשטן עגול הוא כמו
הכאת ששה ששה ומחשה
כי

זה הכח הדבר' ויקראו גם כן הנפש
המרבית' והענין הוא האושכל
עצמו אשר כבר השכילו האדם
ויקראו זה הענין נכ הדבר חפנימי
והענין השלישי הוא השליצה
בלשון מאותו הענין הנרשם בנפש
ויקראו זה הענין גם כן הדבור ה
החיצוני' וכעבור שהיה זאת
המלאכה אשר הניחה אריסטוטל'
והשלים חלקיה בשמונה ספרים
חת' לכח הדבור דרכים במושכלו
והוא הדבר הפנימי עד שישמרה
מן הטעות ויריכוהו אל היושר

ער שניע לו האמת בכל מה שנכח

האדם שניע לו האמת בו' ותחן זאת המלאכה גם כן דרכים
משתתפים לכל הליונות ירריכו בהם הדבר החיצוני אל
היושר' ושמרוהו מן הטעות' עד שיהיה מה שילך בו בלשון
נאות לסה שבספר ומשתוה לו' עד שלא תוסף המליצה על
הענין אשר בנפש ולא תהסר ממנו' הנה בעבור אלו הענייני'
אשר תועיל זאת המלאכה קראו מלאכת ההגיון' אמר
מדרגת מלאכת ההגיון מן השכל מדרגת מלאכת הדקדוק מן
הלשון' ושם המלאכה אצל הקודמים שם
משותף יפילוהו על כל חכמה עיונית' ויפילוהו גם כן
על כל המעשים המלאכותיים' ויקראו כל חכמה מחכמת
הפילוסופיא מלאכה עיונית' ויקראו כל אחת מהגורות

והחצורות ומה שדומה להם מלאכה מעשית' ושם הפילוסופיא שם משותף
פעמים יקראו בו מלאכת המופת' ופעמים יקראו בו החכמות ויפול אצלם השם הזה
על שתי חכמות' יקראו אחת משתי החכמות הפילוסופיא העיונית' ויקראו החכמה
האחרת' הפילוסופיא המעשית' ויקראו גם כן הפילוסופיא האנושית' ויקראו גם כן
החכמה חסרנית' והפילוסופיא העיונית נחלקת לשלשה חלקים' החלק האחד
הליסורית הטבעית האלהית' אמנם החכמה הליסורית לא תעין בנשמים במת שהם
עליו אבל תעין בעניינים משוללים מחסריהם ואם היו אותם העניינים בלתי נמצאים

שער ארבעה עשר

שעלם חנא כחאמר חכמה ומוחל חן וטוב טוב
 בעיני אלהים ואדם כי לו היתה מלאכת ההגיון
 מלאכת חן כח המדבר דרכים במושכלות ושם
 החלמה אבל הקדמונים

משותף בונה לומר ששם
 מלאכה אינו שם מיוחד
 על התעשיית בלבד כי אם
 על העיון גם כן ומה
 הענין אמרו דרשנו ז"ל
 תורתו אומנותו ואמנם כ
 מכתת הלמודים החכמה
 היא לזכר: דע כי עיון
 פלמודי מתחנך לעיון
 הטבעי וזה כי פלמודי אין
 לו עיון טעמי מנד
 שהוא הכרחי לעיון וזאת
 מנד שהנקודות והקוים
 והשטחים הם נושאי מ
 מלאכתו אין להם מציאות
 כדגש וזאת בחומר
 אך

כי אם בחומר וחלקי החכמה אשר
 הם שרשיה ארבע והם חכמת
 המספר וחכמת השעורים וחכמת
 הככבים וחכמת חבור הנונים והוא
 המוסיקא ויקראו כל אלה החלקים
 החכמה השמושית והחכמה
 הטבעית תעיון בגשמים הנמצאים
 בטבע לא כרצון האדם כמיני ה
 המקורים ומיני הצמחים ומיני
 בעלי חיים הנה החכמה הטבעית
 תעיון בכל אלו ובכל מה שימצא
 בהם רצוני לומר במקריהם כלם
 וסגולותיהם וסבותם ובכל מה
 שימצאו הם בו בוסן והמקום
 והתנועה והחכמה האלהית תחלק
 לשני חלקים אחד מהם העיון בכל

נמצא שאינו נשם ולא כח בגשם והוא הרביר במה שנתלה
 באל יתעלה שמו ובמלאכים גם כן לפי דעתם כי הם לא
 יסברו שהמלאכים נשמים אבל יקראו אותם השכלים
 הנפרדים ירצה בזה שהם נבדלים מן החומר והחלק השני
 מן החכמה האלהית העיון בסבורת הרחוקות מאד מכל מה
 שיכלו עליו שאר החכמות האחרות ויקראו גם כן החכמה
 האלהית מה שאחר הטבע הנה אלו כל החכמות הראשונות
 ואולם מלאכת ההגיון הנה אינה אצלם מכלל החכמות
 אבל היא כלי לחכמה אמרו שלא יכשר ללמוד
 או ללמד על חדר כי אם במלאכת ההגיון כי היא הכלי

לכל הדבר ולא מן הדבר ואולם החכמה המדינית הנה היא תחלק לארבע
 חלקים הראשון הנהגת האדם נפשו והשני הנהגת חבית והשלישי הנהגת
 המדינה והרביעי הנהגת האומה הגדולה או האומות אמנם הנהגת האדם נפשו
 הוא שיקנה אותה המדות הנכבדות ויסור ממנה הפחיתות אם היו כבר הגיעו והמדות
 אלו התכונות הנעשיות שיגיעו בגשם עד שיגיעו לקנין וסודור מהם הפעולות
 והפילוסופים יתארו המדות במעלות ובפחיתות ויקראו המדות החשובות מעלות
 המדות

כי חכמה פועלים חכמה הם כה ושמה פעמים
 שמה הם לו ונקד' עמל על שם שהם הם הנוכחי
 לשלם אעפ' שיון עד לאין תכלית ויש חשטון
 שלם והוא אוח' שיש לו גדר
 כגון שתאמר שלשה שאם
 תגה שלשה ג' פעמים היו
 ט' כמנא שהג' היא שש
 לט' וכן כל מספר שיש לו
 גדר נקרא חשטון עדכר
 והאלם הוא שאין לו גדר
 כגון יוד ויה שאין להם
 גדר וכן כינא בזה:

גדר וכן כינא בזה:
 וחכמת השיעור תעיון
 בעצמות ובמשולשים ו
 ובמחזקים ומחזקים והיא
 מכתת אשר יודע בעצמה
 מדית הקדקדש והמדגל
 וחכמת הככבים היא מכת'
 תעיון נחלקי המלגים
 והככבים וזריחתם ו
 ושקיעתם ומהו ככת יום
 ומהו ככת הלילה וככת
 הלילות ומדוע ישם יום
 אחד בתכלית הקוטן ואחד
 בתכלית העדל ומדוע
 יתנא מקום שיוצא השמש
 ב ששה מדעים בנופים
 בלתי שקיעה ומהלכי הירח
 ועת החולד: וחכמת
 הכוכבים היא חכמה מ
 מוכרכת למחמת טעב
 ומחמת המקסר ומחמת
 השיעור

שער ארבעה עשר

יז

תשיעור והיא לרצת עבדות הקולות והקול השפל
והקול הנטו כדי להרכיב מהם כעצמות אשר
ינטוך אליו הן לשמח הן להעציב כפי מה שנודע

לכתיב המכמה הולת

והטעם שנקראה כל לה
המלקים מכמה שמושית
לפי שכל אלה הם שמים
למכמת הטבע מפני ש
שמופתיהם של אלו הם
שומלטי' מנד שהם כלקחי'
כשכל והמכמה הטבעית
תביין עשמים הכמנא כ
כטבע לא כנוון האדם
בטן מיני המקורים ומיני
הנחמי' לל' שפצולתם היא
טבעית כלתי מורגשת וכלי
ממש' כי הטבע הוא חכם
כלתי מהשג ואין לו כנוון
אלא חכמה אחד שאינו
משתנה ממנו וולתי' כנוון
הנורא שהוא חלעלם מן
הכל ומכחינו' לל' קראו
ענהט של שלם והוא ש
טוב למכין ולאחכס ענין
הזמן וענין הכנועה כ
כתבאלו במאמר בששי
חפפר השמע: והמכמה
האלהית תחלק לכל חלקים
האמת בעיון. המלאכים
ובסכח הראשונה שהוא
אכל כלם ובסכחות הקדונו'
והדמוקות. ואחכס מה
שאמר כי כלי הדבר אינו
הדבר כונה לוח' כי מאמר
שההנין הוא כלי לזולת
לפי זה לא יהיה הוא אותה
ענין שהוא כלי אליו המשל
בזה הטעם הוא כלי ליון
ואינו היין עצמו כי כלי
הדבר אינו הדבר לל' כי
התקנין

המדות' ויקראו הכדות הכונו
פחיתות המדות' והמדות הבאו
מהמדות החשובות יקראו טובות'
והפעולות הבאות מהמדות המנונות
יקראו רעות' וכן יתארו הדבור גם
כן והוא ציור המושכלות במעלות'
דבריות' ונאמר מעלות דבריות'
ופחתיות דבריות':

ולפילוסופים ספרים נבים ב
במדות' וכל הנהגה
ינהיג בה האדם וולתו יקראו חוק'
ואולם הנהגת הבית הוא שידע איך
יעזרו קצתם את קצתם ומה ש
ש'סתפקו עד שיכשר חקון עניינם
לפי היכולת ולפי אותם חעניינים
הראויים בזמן ההוא ובסקום ההוא'
ואולם הטהגת המדינה הגדה הוא
חכמה תקנה בעלי' יריעת ההצלחה

האמטות ותראה להם ההתפשטות בהנעתה ויריעת הרעה
האמטית' ותראה להם זרה ההתפשטות בשמידה מסנה'
והשתמש מסדותיה בעזיבת ההצלחה מדומה עד שלא יתאו
אותה ולא יהיו בה' ותבאר להם הרעה המדומה עד שלא
יכאבו בה' ולא יעזבו אותה' וכן תניח דרכי יושר וסודר במ
סדור נאה קבוציהם' וכן חכמי האומות השלימות יניחו
ההנהגות ודרכים לפי שלימות כל איש מהם ינהיגו בהם
עבדיהם הסרים למשמעתם' ויקראו אותם בנמוסים' והיו
האומות מתנהגים באותם הנמוסים' ולפילוסופים בכל
אלו הדברים ספרי' רבים כבר יצאו אל
הערב' ואולי שלא יצאו יותר' והנה לא הוצרכנו באלו
הזמנים אל כל זה' רוצה לומר החוקים הדתות והנמוסים
והנהגת האנשים בעניינים אלהיים' וכל הדברי' שהתב ארו
עניינם בזה חמשה ועשרים שמות' והם' הכח המדבר

ה א ס ז ה ה' הדבור

שער ארבעה עשר

ההגיון הוא כלי לשכל ואין השכל עצמו ואחכס מה שזכר הרב מעגין ההנהגות הוא ענין כנבד לתת לכל אש מוסר ועזרה לבלתי יעדר דעתיו הכלקחות מנהג המכמה עם דעות קהותן אלא ינטרן שהיו לו דעות מיוחדות כנפשו ולא יגלה אותם אשילו לכני בית והנהגת הכית הוא לכדר מחייבת ומלבישו ודרכו וסדר הנהגתו ו

והשלישית הנהגת המדנה כלומר שיטתו ויתן באחוכה ולא יגזול ולא יסקר ויהיה משאו ומתבו באחוכה כמו שהזכיר הרב בהלכות דעות: וקדכעית הנהגות החוכמה הגדולה והוא מכאר כן אסת אל אסת בחשלים אחרים: ומה שאמר הרב שלא הנכחו אלו הזמנים אל הדעות והנחמכום והנהגותם האכשים הוא לבי שכל אלו היו מתנהגים לאנשים מחמדי הדת אך תרתינו הקדושה היא כללת שופר מכל אלו הדיעיינים עד שהם שפלים אכל דעות תרתינו הקדושה והאלהים יאיר עינינו בה וודע זכינו עד עולם אמן: תם ונשלם

החוקים הם תמונות ויותר רחוקים הם היסודות ויותר רחוקים היסודות העיזובי ויותר הם ככנדים הנלגלי והטכס אשר בתנועתם יחדשו התיכים ויותר רחוקים מאלו השכלים הנכללי המשפיעים ששיע טובים על עולם האמנעי ויותר רחוק מאלו הוא הסכה הראשונה והוא ת מחוייב התינאות אשר מאת כשתלשלו כל אלו השנות המסוככים והנה נעשים:

תכ ונשלם

וחכמת האוהות והחכמה הסרינית והו מה שראיתי לווכרו יצולם יאות אל הכוונה אם ירצה האל: תם ונשלם

הרבור הפנים: הרבור החיצוני: מלאכת ההגיון: המלאכה העיונית: השלאכות הנפשיות: הפילוסופיא האנושית: החכמה הסרינית: חכמת הלמודים: החכמות השמשיות: החכמה הטבעית: חכמת האלהות מה שאחר הטבע: המדות השעולות: המדות הפחיתות: המעלות הרבריות: הסובות: והרעות: החוקים: והנמוסים: וכל שער זה המאמר: ארבעה עשר שעות: וכל השמות שיכללו אלו השערים קצה שעות: וכל אלו השמות הכוללים הנופלים על ההגיון: ובסגס כן קצת השמות האוסכמי עליהם בחכמה הטבעית: וחכמת האוהות והחכמה הסרינית והו מה שראיתי לווכרו: תם ונשלם

באלות זה הספר: הכותן אחרי שער: אמות נדים מפר: וחכמת המכיוא נטרות מהפר: הכינוגס מקרו: ונכתם עו עטרו: האדם הגדול בענקי: הרב המורה חוקי ומשפטי: נדיקים ימימינו אש דתכתבה לביס אשר בתוכו דכקים: ומשמאלו ינאו מקיר מים מים המה מי החכמה מדכס מתוקי: לישר הדורו: למקום שרים לידע מה ששכיב את המיכין המכרי: וקראו מלות ההגיון ושם שם מכיון עזו החכמה הזאת בחאמרים קנכים: שמח לבי ויגל כבודי כיופיו ועזב טעם מפרשיו: המסקלי מכלתו ומסלקים מוקשיו: זס דור דורשיו: אמרתי על שכמי אשאלו אעבדכו עטרות ליי ואשא משלי:

קנה חכמה	קנה בינה למנה	קנה צנה וסוחרה לתורה
בחר ספר	אשר חבר ויסר	גדול הדור אשר הרבה במשרה
יסודות הוא	לכל חכמה סתומה	ולחן הוא כמו חומה בצורה
לשון עלג	כמו איל ידלג	בטוב טעמו ודעתו הישרה

יח

הקש החלוף

הנפש אין לה שלשה רחקים וכל שאין לה שלשה רחקים אינר:

גשם אם כן הנפש אינה גשם :

הנפש היא גשם וכל גשם מתחלק אם כן הנפש מתחלקת :

שתיהן כוללות

אם שתיהן מחייבת :

אם שתיהן שוללות :

אם קטנה מחייבת וגדולה שוללת :

אם קטנה שוללת וגדולה מחייבת :

שתיהן חלקיות

אם שתיהן מחייבות :

אם שתיהן שוללות :

אם קטנה מחייבת וגדולה שוללת :

אם קטנה שוללת וגדולה מחייבת :

קטנה כוללת

וגדולה חלקית

אם שתיהן מחייבות :

אם שתיהן שוללות :

אם קטנה מחייבת וגדולה שוללות :

אם קטנה שוללת וגדולה מחייבת :

קטנה חלקית

וגדולה חלקית

אם שתיהן מחייבות :

אם שתיהן שוללות :

אם קטנה מחייבת וגדולה שוללת :

אם קטנה שוללת וגדולה מחייבת :

סוג הסתים

